

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2013. gada 11. jūlijā *

Apelācija — Konkurence — Aizliegtas vienošanās — EKL 81. pants un EEZ līguma 53. pants — Starptautisko pārceļšanās pakalpojumu tirgus Beļģijā — Pamatnostādnes par starpvalstu tirdzniecības ietekmēšanu — Juridiskais spēks — Pienākums noteikt konkrēto tirgu — Piemērošanas joma — Tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu — Labas pārvaldības princips — Komisijas objektīvā objektivitāte — 2006. gada pamatnostādnes naudas sodu noteikšanai — Pārdošanas apjoma daļa — Pienākums norādīt pamatojumu — Naudas soda samazināšana maksātnespējas vai lietas īpatnību dēļ — Vienlīdzīga attieksme

Lieta C-439/11 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2011. gada 25. augustā iesniedza

Ziegler SA, Brisele (Beļģija), ko pārstāv *J.-F. Bellis, M. Favart* un *A. Bailleux, avocats*,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otra lietas dalībiece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *A. Bouquet* un *N. von Lingen*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] (referents), A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*], K. Toadere [*C. Toader*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 24. oktobra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2012. gada 13. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzību *Ziegler SA* (turpmāk tekstā – “*Ziegler*”) lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2011. gada 16. jūnija spriedumu lietā T-199/08 *Ziegler/Komisija* (Krājums, II-3507. lpp.; turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”), ar ko Vispārējā tiesa noraidījusi tās prasību galvenokārt atcelt Komisijas 2008. gada 11. marta Lēmumu C(2008) 926, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL 81.] pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38.543 – Starptautiskie pārceļšanās pakalpojumi) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) un pakārtoti atcelt tai ar minēto lēmumu piemēroto naudas sodu, un, pakārtotāk, samazināt šo naudas sodu.

I – Atbilstošās tiesību normas

- 2 Pamatnostādņu par starpvalstu tirdzniecības ietekmēšanas jēdzienu, kas minētas [EKL 81. un 82.] pantā (OV 2004, C 101, 81. lpp; turpmāk tekstā – “Pamatnostādnes par tirdzniecības ietekmēšanu”), 3., 45., 50. un 52.–55. punktā ir precizēts:

“3. [...] šīs pamatnostādnes ietver principu, ka parasti ir maz ticams, ka līgumi varētu nozīmīgi ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm [...]. Tās nav izsmelošas, bet gan nosaka metodoloģiju ietekmes uz tirdzniecību jēdziena piemērošanai un sniedz ieteikumus par tā piemērošanu bieži sastopamās situācijās. [...]

[...]

45. Nozīmīguma novērtējums ir atkarīgs no katra atsevišķā gadījuma īpatnībām, jo īpaši līguma un darbības rakstura un ražojumu, uz kuru tie attiecas, rakstura, kā arī attiecīgo uzņēmumu stāvokļa tirgū. [...] Jo spēcīgāks ir attiecīgo uzņēmumu stāvoklis tirgū, jo lielāka iespēja, ka līgumu vai darbību, kas spēj ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, var uzskatīt par tādu, kas to ietekmē nozīmīgi [...]

[...]

50. [...] Komisija uzskata, ka ir nepieciešams noteikt vispārīgus principus, kas norādītu, kad tirdzniecību parasti nav iespējams nozīmīgi ietekmēt [...]. Piemērojot [EKL] 81. pantu, Komisija uzskatīs šo kritēriju par atspēkojamu negatīvu pieņēmumu, piemērojot to visiem līgumiem atbilstoši [EKL] 81. panta 1. punktam [...]

[...]

52. Komisija uzskata, ka principā līgumi nespēj nozīmīgi ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, ja tiek izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) jebkādā attiecīgā Kopienas tirgū pušu kopējā tirgus daļa, ko ietekmē līgums, nepārsniedz 5 % un
- b) horizontālo līgumu gadījumā attiecīgo uzņēmumu [...] kopējais ikgadējais līgumā ietvertu ražojumu apgrozījums Kopienā nepārsniedz 40 miljonus euro. [...]

[...]

53. Komisija arī uzskata, ka tad, ja līgums vai darbība pēc sava rakstura spēj ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, piemēram, tāpēc, ka tie attiecas uz importu un eksportu vai skar vairākas dalībvalstis, var piemērot atspēkojamu pozitīvu pieņēmumu, ka šāda ietekme uz tirdzniecību ir nozīmīga, ja apgrozījums pušu ražojumiem, uz kuriem attiecas līgums, kas aprēķināts, kā norādīts

52. un 54. punktā, pārsniedz 40 miljonus euro. Ja līgumi pēc sava rakstura spēj ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, bieži vien var pieņemt, ka šāda ietekme ir nozīmīga, ja pušu tirgus daļa pārsniedz [...] 5 % sliekšni. Tomēr šis pieņēmums nav izmantojams, ja līgums attiecas tikai uz kādu dalībvalsts daļu [...].

54. Attiecībā uz 40 miljonu euro sliekšni [...] iepriekš apgrozījumu aprēķina, pamatojoties uz kopējo pārdošanas apjomu Kopienas ražojumiem, uz kuriem attiecas līgums [...], atskaitot attiecīgo uzņēmumu nodokļus iepriekšējā finanšu gadā. Pārdošanas apjomi starp viena uzņēmuma struktūrām tiek izslēgti [...].

55. Lai piemērotu tirgus daļas sliekšni, ir jānosaka attiecīgais tirgus ⁽⁴¹⁾, ko veido attiecīgā ražojuma tirgus un attiecīgais ģeogrāfiskais tirgus. Tirgus daļas jāaprēķina, pamatojoties uz informāciju par pārdošanas apjomu vērtību vai, atbilstošā gadījumā, informāciju par pirkšanas apjomu vērtību. Ja informācija par vērtību nav pieejama, var izmantot aprēķinus, kas balstīti uz citu drošu tirgus informāciju, tostarp informāciju par apjomu.”

3 Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 55. punktā ietvertajā 41. zemsvītras piezīmē ir precizēts, ka, nosakot konkrēto tirgu, uzmanība jāpievērš paziņojumam par attiecīgā tirgus definēšanu Kopienas konkurences tiesību aktu mērķiem (OV 1997, C 372, 5. lpp.; turpmāk tekstā – “Paziņojums par tirgus noteikšanu”).

4 Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai”), sadaļā ar nosaukumu “Naudas soda noteikšanas metode” ir paredzēts šādi:

“[...]”

A. *Preču vai pakalpojumu pārdošanas apjoma noteikšana*

13. Lai noteiktu naudas soda pamatsummu, Komisija izmanto pārkāpumā tieši vai netieši [...] iesaistīto uzņēmuma preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu atbilstošajā [Eiropas Ekonomikas zonas; EEZ] teritorijā. Parasti Komisija ņem vērā uzņēmuma pārdošanas rādītājus tā pēdējā pilnā gada laikā, kad uzņēmums bijis iesaistīts pārkāpumā (turpmāk tekstā – “pārdošanas apjoms”).

[...]

B. *Naudas soda pamatsummas noteikšana*

19. Naudas soda pamatsumma atbilst pārdošanas apjoma daļai, ko nosaka atkarībā no pārkāpuma smaguma pakāpes, reizinot to ar gadu skaitu, kuru gaitā izdarīts pārkāpums.

[...]

21. Vispārējais princips ir tāds, ka pārdošanas apjoma daļu nosaka līmenī, kas nepārsniedz 30 % no visa pārdošanas apjoma.

22. Lai izlemtu, vai konkrētajā gadījumā pārdošanas apjoma daļai jāatrodas minētā diapazona sākumā vai beigās, Komisija ņem vērā vairākus faktorus, piemēram, pārkāpuma veidu, visu attiecīgo dalībnieku kopējo tirgus daļu, pārkāpuma izdarīšanas ģeogrāfisko teritoriju un to, vai pārkāpums jau ir īstenots vai vēl ne.

23. Horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas izlaides ierobežošanu [2], kas parasti ir slepenas, pēc sava rakstura pieder pie vissmagākajiem konkurences ierobežojumiem. Saskaņā ar konkurences politiku par tām jāpiemēro smags sods. Tāpēc, nosakot pārdošanas apjoma daļu par šādiem pārkāpumiem, tai jāatrodas diapazona augšdaļā.

[..]

25. Turklāt neatkarīgi no tā, cik ilgi uzņēmums piedalījies pārkāpuma izdarīšanā, Komisija iekļauj pamatsummā summu, kas līdzvērtīga 15 % līdz 25 % no pārdošanas apjoma [..], lai aizkavētu uzņēmumus pat noslēgt horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu [..]. Komisija var piemērot arī šādu papildu summu citu pārkāpumu gadījumā. Lai izlemtu, kādu pārdošanas apjoma daļu piemērot katram konkrētajam gadījumam, Komisija ņem vērā dažādus faktorus, jo īpaši tos, kas minēti 22. punktā.

[..]”

5 Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 23. punktā ietvertajā 2. zemsvītras piezīmē ir precizēts, ka vienošanās jēdziens ietver vienošanās, saskaņotu praksi un uzņēmumu apvienību lēmumus Līguma 81. panta izpratnē.

6 Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai sadaļā “Pamatsummas koriģēšana” ir paredzēts šādi:

“[..]

F. Maksātnespēja

35. Ārkārtas gadījumos Komisija pēc pieprasījuma var ņemt vērā uzņēmuma maksātnespēju konkrētā sociālajā un ekonomiskajā kontekstā. Nelabvēlīgs finanšu stāvoklis vai zaudējumi nav iemesls, lai Komisija piešķirtu šādu naudas soda samazinājumu. Samazinājumu var piešķirt tikai, pamatojoties uz objektīviem pierādījumiem, ka naudas soda uzlikšana atbilstoši šajās pamatnostādnēs paredzētajiem nosacījumiem neatgriezeniski apdraudētu attiecīgā uzņēmuma dzīvotspēju un izraisītu vērtības zudumu visiem tā aktīviem.”

7 Šo pamatnostādņu sadaļā “Nobeiguma apsvērumi”, 37. punktā tostarp ir precizēts, ka:

“Lai gan šīs pamatnostādnes sniedz vispārēju metodiku naudas soda noteikšanai, konkrētie lietas apstākļi vai vajadzība panākt preventīvu iedarbību var attaisnot Komisijas novirzīšanos no šīs metodikas vai no 21. punktā minētajiem ierobežojumiem.”

II – Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

8 Tiesvedības priekšvēsturi un apstrīdēto lēmumu, kā izklāstīts pārsūdzētā sprieduma 1.–21. punktā, šīs apelācijas sūdzības nolūkā var rezumēt šādi.

9 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir konstatējusi, ka tā adresāti, starp kuriem bija arī *Ziegler*, kuras konsolidētais apgrozījums finanšu gadā, kas beidzās 2006. gada 31. decembrī, bija EUR 244 420 326, ir bijuši aizliegtas vienošanās starptautisko pārcelšanās pakalpojumu jomā Beļģijā dalībnieki, nosakot cenas, sadalot klientus un veicot manipulācijas ar piedāvājumu iesniegšanu, tādējādi īstenojot vienotu un turpinātu EKL 81. panta pārkāpumu, vai arī ir bijuši atbildīgi par to vismaz laikā no 1984. gada oktobra līdz 2003. gada septembrim.

- 10 Pārskatījumā iesaistītie pakalpojumi ietver gan fizisko personu – privātpersonu vai uzņēmumu vai citu publisku iestāžu darbinieku – īpašuma pārveidāšanu, gan uzņēmumu vai publisko iestāžu īpašuma pārveidāšanu. Ņemot vērā arī to, ka attiecīgās starptautiskās pārveidāšanās sabiedrības visas atrodas Beļģijā un aizliegtās vienošanās darbības norisinās Beļģijā, tika uzskatīts, ka aizliegtās vienošanās centrs atradās Beļģijā. Aizliegtās vienošanās dalībnieku kopējo apgrozījumu starptautisko pārveidāšanās pakalpojumu jomā Beļģijā Komisija novērtēja EUR 41 miljona apmērā attiecībā uz 2002. gadu. Tā kā sektora apmērs tika novērtēts EUR 83 miljonu vērtībā, attiecīgo uzņēmumu kopējā tirgus daļa tika noteikta aptuveni 50 %.
- 11 Komisija apstrīdētajā lēmumā bija norādījusi, ka aizliegtās vienošanās mērķis bija tostarp noteikt un uzturēt augstas cenas un vienlaicīgi vai secīgi sadalīt tirgu dažādos veidos, tādās kā vienošanās par cenām, vienošanās par tirgus sadali ar viltus tāmju, sauktām par “izdevīguma tāmēm”, palīdzību un vienošanās par finansiālām kompensācijām par noraidītiem piedāvājumiem vai atturēšanos iesniegt piedāvājumus, sauktām par “komisijas maksām”.
- 12 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir atzinusi, ka laikā no 1984. gada līdz 90. gadu sākumam aizliegtās vienošanās pamatā bija tostarp rakstveida vienošanās par cenu noteikšanu, paralēli ieviešot arī komisijas maksas un izdevīguma tāmes. Šajā pašā lēmumā komisijas maksas tika uzskatītas par netiešu cenu noteikšanu starptautiskajiem pārveidāšanās pakalpojumiem Beļģijā, ciktāl aizliegtās vienošanās dalībnieki savstarpēji maksāja viens otram komisijas maksas par noraidītajiem piedāvājumiem vai piedāvājumiem, kurus tie bija atturējušies iesniegt, norādot fiktīvus pakalpojumus, un šo komisijas maksu summa tika iekļauta klientu rēķinos.
- 13 Attiecībā uz izdevīguma tāmēm apstrīdētajā lēmumā Komisija ir norādījusi, ka, sabiedrība, kura vēlējas saņemt līguma slēgšanas tiesības, noorganizēja, ka klients, kas maksāja par pārveidāšanos, saņem vairākas tāmes. Šim nolūkam šī sabiedrība saviem konkurentiem norādīja iecerētās pārveidāšanās kopējo cenu, kurai bija jābūt augstākai par minētās sabiedrības piedāvāto cenu. Tādējādi runa bija par fiktīvām tāmēm, ko iesniedza pārveidāšanās sabiedrības, kurām nebija nodoma šo pārveidāšanos veikt. Komisija uzskatīja, ka šāda rīcība bija manipulēšana ar uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus procedūru tādā veidā, ka visos piedāvājumos norādītās cenas bija apzināti augstākas, nekā tās būtu bijušas konkurences apstākļos.
- 14 Komisija apstrīdētajā lēmumā ir konstatējusi, ka šāda kārtība bija noteikta līdz pat 2003. gadam un ka šo komplekso darbību mērķis bija viens – noteikt cenas, sadalīt tirgu un tādējādi izkropļot konkurenci.
- 15 Ņemot vērā šos faktus, Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kura 1. pants ir šāds:
- “Šādi uzņēmumi ir pārskatīti [EKL] 81. pant[ā 1. punktu] un [1992. gada 2. maija] Līguma [par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.)] 53. panta 1. punktu, tieši vai netieši nosakot cenas starptautiskajiem pārveidāšanās pakalpojumiem Beļģijā, savā starpā sadalot šā tirgus daļu un manipulējot ar piedāvājumu pieteikumu iesniegšanas procedūru šādos periodos:
- [..]
- j) [Ziegler] no 1984. gada 4. oktobra līdz 2003. gada 8. septembrim.”
- 16 Tādējādi ar apstrīdētā lēmuma 2. panta l) punktu Komisija uzlika Ziegler naudas sodu EUR 9,2 miljonu apmērā, kas aprēķināts atbilstoši Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai paredzētajai metodei.
- 17 2009. gada 24. jūlijā Komisija pieņēma Lēmumu C(2009) 5810, galīgā redakcija, ar ko grozīja apstrīdēto lēmumu un par aptuveni EUR 600 000 samazinot kāda cita lēmuma adresāta pārdošanas apjomus. Tā kā šī summa bija pamatā minētajam adresātam uzliktamā naudas soda aprēķinam, Komisija tādējādi samazināja arī tam piemērojamo naudas sodu.

III – Procedūra Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 18 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā reģistrēts 2008. gada 3. jūnijā, *Ziegler* cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu un pakārtoti samazināt tai uzlikto naudas sodu, un, pakārtotāk, būtiski samazināt šī naudas soda lielumu. Turklāt tā lūdz Vispārējo tiesu pirms lietas izlemšanas uzdot iesniegt Vispārējās tiesas kancelejā visu administratīvo lietu.
- 19 Paralēli šai prasībai *Ziegler* iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu, lūdzot apturēt apstrīdētā lēmuma 2. panta izpildi daļā, ar ko tai uzlikts naudas sods. Šis pieteikums ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2009. gada 15. janvāra rīkojumu lietā T-199/08 R *Ziegler*/Komisija tika noraidīts un šī rīkojuma pārsūdzība tika noraidīta ar Tiesas priekšsēdētāja 2010. gada 30. aprīļa rīkojumu lietā C-113/09 P(R) *Ziegler*/Komisija.
- 20 Savas prasības pamatojumam *Ziegler* bija izvirzījusi deviņus pamatus: piecus galvenos – par apstrīdētā lēmuma atcelšanu un četrus pakārtotos – par naudas soda atcelšanu vai samazināšanu.
- 21 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa daļēji apmierināja *Ziegler* prasījumu iesniegt Vispārējās tiesas kancelejā visu administratīvo lietu. Tomēr tā noraidīja visus *Ziegler* izvirzītos pamatus un līdz ar to noraidīja prasību kopumā un piesprieda *Ziegler* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Šādi rīkodamās, Vispārējā tiesa tostarp balstījās uz tālāk izklāstītajiem apsvērumiem.
- 22 Analizējot pirmo pamatu par apstrīdētā lēmuma atcelšanu saistībā ar acīmredzamām kļūdām vērtējumā un kļūdām tiesību piemērošanā, novērtējot EKL 81. panta 1. punkta piemērošanai prasītos apstākļus, Vispārējā tiesa jau iesākumā, pārsūdzētā sprieduma 41.–46. punktā, noraidīja Komisijas argumentus par to, ka acīmredzama konkurences ierobežojuma gadījumā nav jānosaka konkrētais tirgus. Tā ir norādījusi, ka pienākums ierobežot tirgu Komisijai ir īpaši tādēļ, ka, to neveicot, nav iespējams noteikt, vai attiecīgā vienošanās var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un ka šajā gadījumā *Ziegler* ir pamatoti apšaubījusi Komisijas veikto EKL 81. panta piemērošanas kritērija vērtējumu.
- 23 Turpinājumā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 56.–63. punktā ir norādījusi, ka Komisija nav pierādījusi, ka būtu tikusi sasniegta pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 53. punktā noteiktā EUR 40 miljonu robežvērtība. Vispārējā tiesa uzskata, ka, lai ietekmes uz starpvalstu tirdzniecību konstatēšanas nolūkiem varētu noteikt tirgus lielumu, no apgrozījuma, kas gūts ar attiecīgajiem pakalpojumiem, ir jāatņem apgrozījums, kas gūts apakšuzņēmēja statusā. Vispārējā tiesa konstatēja, ka pēc šādas atņemšanas darbības EUR 40 miljonu robežvērtība netiktu sasniegta.
- 24 Visbeidzot, pārsūdzētā sprieduma 48. punktā atzinusi, ka *Ziegler* replikā izvirzītie argumenti par minēto pamatnostādņu 53. punktā paredzēto tirgus daļu 5 % apmērā ir tikai pamata izvērsums, apšaubot pierādījumus par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, un tādēļ tie ir nepieņemami, Vispārējā tiesa to analizēja pārsūdzētā sprieduma 64.–74. punktā. Šajā ziņā tā arī norādīja, ka Komisija nav izpildījusi pamatnostādņu 55. punktā paredzēto pienākumu noteikt konkrēto tirgu. Tomēr tā ir uzskatījusi, ka konkrētajā gadījumā tā juridiski ir pietiekami pierādījusi, ka minētā 5 % tirgus daļa ir pārsniegta, jo Komisija bija sniegusi pietiekami detalizētu attiecīgās nozares aprakstu, lai varētu izvērtēt, vai šī robežvērtība ir sasniegta. Tādēļ tā minētā sprieduma 72. punktā atzina, ka tā “izņēmuma kārtā” varēja balstīties uz šādu robežvērtību, neveicot *expressis verbis* tirgus noteikšanu minētā 55. punkta izpratnē.
- 25 Šis pamatojums var būt pietiekams vienīgi situācijā, kad Komisija piemēro [pārdošanas apjoma] daļu, kas ir ļoti tuvu vismagākajiem ierobežojumiem paredzētā diapazona zemākajai robežai, kas turklāt ir prasītājai ļoti labvēlīgi. Šādā gadījumā papildu pamatojums, kas pārsniedz pamatnostādnes ietvertu pamatojumu, nav nepieciešams. Savukārt tad, ja Komisija būtu vēlējusies piemērot augstāku daļu, tai būtu bijis jāsniedz detalizētāks pamatojums. Pārbaudot trešā pamata – kas saistīts ar apstrīdētā lēmuma atcelšanu saistībā ar pienākuma norādīt pamatojumu naudas soda apmēra noteikšanai – pirmo daļu, Vispārējā tiesa tostarp pārsūdzētā sprieduma 88.–94. punktā atzina, ka būtu vēlams, ka Komisija

pastiprina naudas sodu aprēķina pamatojumu, ka 2006. gadā pieņemtās Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai ir būtiski izmainījušas šī aprēķina metodi un ka šādos apstākļos Komisija principā vairs nevarēja iztikt tikai ar pārkāpuma kvalifikācijas par “ļoti smagu” pamatošanu un nepamatot izmantoto pārdošanas apjomu daļas. Tā norādīja, ka šajā lietā Komisija minēto daļu bija noteikusi 17 % apmērā, savu izvēli pamatojot tikai ar pārkāpuma “ļoti smago” raksturu. Šajā ziņā tā pārsūdzētā sprieduma 93. punktā apstiprināja, ka “šis pamatojums var būt pietiekams vienīgi situācijā, kad Komisija piemēro [pārdošanas apjoma] daļu, kas ir ļoti tuvu vissmagākajiem ierobežojumiem paredzētā diapazona zemākajai robežai”, bet, ka, “ja [tā] būtu vēlējusi piemērot augstāku daļu, tai būtu bijis jāsniedz detalizētāks pamatojums”. Vispārējā tiesa minētā sprieduma 94. punktā piebilda, ka šie apsvērumi ir attiecināmi arī uz preventīvā nolūkā piemēroto papildu summu pamatojumu.

- 26 Attiecībā uz ceturto pamatu par apstrīdētā lēmuma atcelšanu, kas saistīts ar tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un vispārējā labas pārvaldības principa pārkāpumu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 103.–107. punktā norādīja, ka *Ziegler* nav apšaubījusi Komisijas kompetenci konkrētajā gadījumā pieņemt lēmumu par EKL 81. panta piemērošanu. Tā arī norādīja, ka apgalvotā Komisijas neobjektivitāte neesot tiesību uz aizstāvību pārkāpums, kas būtu pamats apstrīdētā lēmuma atcelšanai, bet aplūkojama saistībā ar pierādīšanas līdzekļu vai lēmuma pamatojuma vērtējuma ietvaros veikto pārbaudi. Tādēļ tā atzina, ka šis pamats lēmuma atcelšanai ir neefektīvs. Tomēr tā papildus norādīja, ka šis pamats neesot arī pamatots. Vispārējā Tiesa uzskatīja, ka *Ziegler* izvirzītie faktori nav tādi, kas pierādītu Komisijas vai kāda tās darbinieka aizspriedumus, kas it kā atspoguļojoties lēmumā, vai ka Komisija, izmeklējot lietu, būtu bijusi neobjektīva, ne arī kādā veidā noteiktiem Komisijas darbiniekiem pārvestā rīcība, pieņemot, ka tā būtu pierādīta, būtu varējusi aizskart tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu.
- 27 Izskatot pēdējo pamatu par naudas soda atcelšanu vai samazināšanu ārkārtēju apstākļu dēļ, Vispārējā tiesa pārbaudīja *Ziegler* argumentus, ar kuriem tā būtībā norādīja uz savu nespēju samaksāt naudas sodu, nevienlīdzīgo attieksmi salīdzinot ar kādu citu apstrīdētā lēmuma adresātu uzņēmumu. Pārsūdzētā sprieduma 165.–169. punktā tā arī norādīja, ka Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 35. punktā ir paredzēti divi kumulatīvi nosacījumi tā piemērošanai un ka Komisijas veiktais vērtējums – atbilstoši kuram *Ziegler* piemērotais naudas sods ir tikai 3,76 % no uzņēmuma apgrozījuma pasaulē 2006. gadā, kas nav tāds, kurš neatgriezeniski apdraudētu tā ekonomisko dzīvotspēju, – esot bijis abstrakts un tajā neesot bijusi ņemta vērā konkrētā šī uzņēmuma situācija. Līdz ar to tā atzina, ka šis vērtējums nevar būt pamats noraidīt *Ziegler* lūgumu samazināt naudas sodu. Tomēr, tā kā pēdējā minētā netika apšaubījusi Komisijas apstrīdētajā lēmumā konstatēto, ka nav izpildīts otrais nosacījums par konkrēto sociālo un ekonomisko kontekstu, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija ir pamatoti noraidījusi *Ziegler* argumentus, kuru mērķis bija samazināt naudas sodu tās ekonomisko un finansiālo grūtību dēļ.
- 28 Attiecībā uz apgalvoto vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu salīdzinājumā ar citu apstrīdētā lēmuma adresātu uzņēmumu Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 170. un 171. punktā norādīja, ka, pirmkārt, Komisija ir noraidījusi arī šī otra uzņēmuma lūgumu, pamatodamās uz Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 35. punktu, īpaša sociāla un ekonomiska konteksta neesamības dēļ. Otrkārt, tā uzskatīja, ka, kaut arī Komisija šim otram uzņēmumam piešķīra naudas soda samazinājumu atbilstoši Pamatnostādņu 37. punktam, no apstrīdētā lēmuma tomēr izrietēja, ka šī uzņēmuma un *Ziegler* situācijas nebija līdzvērtīgas un ka šajā ziņā atlika vien secināt, ka *Ziegler* piemērotais naudas sods bija zemāks par 10 % no tās kopējā apgrozījuma robežu, savukārt šim otram uzņēmumam uzliktais naudas sods pirms samazinājuma ievērojami pārsniedza šo robežu.

IV – Lietas dalībnieku prasījumi

- 29 Apelācijas sūdzībā *Ziegler* lūdz tiesu:

— atzīt šo apelācijas sūdzību par pieņemamu un pamatotu,

- atcelt pārsūdzēto spriedumu un pasludināt spriedumu lietā,
 - apmierināt tās pirmajā instancē izvirzītos prasījumus – tāad atcelt apstrīdēto lēmumu vai pakārtoti atcelt tai ar apstrīdēto lēmumu uzlikto naudas sodu, vai, pakārtotāk, būtiski samazināt šī naudas soda apmēru – un
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus abās instancēs.
- 30 Savā replikas rakstā *Ziegler* turklāt lūdz Komisijas lūgumus aizstāt pamatojumu atzīt par nepieņemamiem vai vismaz nepamatotiem.
- 31 Komisija lūdz Tiesu:
- noraidīt apelācijas sūdzību, aizstājot konkrētus Vispārējās tiesas sprieduma motīvus,
 - pakārtoti, noraidīt prasību atcelt tiesību aktu un
 - piespriest *Ziegler* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

V – Par apelācijas sūdzību

- 32 Apelācijas sūdzības pamatojumam *Ziegler* izvirza četrus pamatus.

A – Par pirmo pamatu, kas saistīts ar kļūdām tiesību piemērošanā, vērtējot pierādījumus par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm

- 33 *Ziegler* pirmo pamatu ir iedalījusi trijās daļās, no kurām pirmā attiecas uz pienākumu noteikt konkrēto tirgu un otrā un trešā būtībā ir par Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 53. punktā paredzēto tirgus daļu 5 % apmērā. Komisija savukārt lūdz Tiesu vispirms aizstāt atsevišķus motīvus, kuri, kā tā uzskata, būtu iemesls šo pamatu noraidīt.

1. Par Komisijas lūgumu aizstāt motīvus

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 34 Pirmkārt, Komisija uzskata, ka Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu mērķis nav prasību par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm padarīt stingrāku, nekā tas izriet no judikatūras. Atšķirībā no naudas sodu aprēķināšanas, kuras ietvaros tai ir zināma rīcības brīvība, tā nevar uzskatīt, ka uz aizliegtu vienošanos, kas ievērojami ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, varētu neattiekties EKL 81. pantā paredzētais aizliegums. Tādēļ Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 52. un 53. punktā ietvertās robežvērtības esot vienīgi norādoša rakstura. Tāpat arī pienākums noteikt tirgu no to 55. punkta neesot secināms gadījumos, kādi ir karteļu gadījumi, kad no judikatūras izriet, ka šāda noteikšana ir lieka. Tādēļ pārsūdzētā sprieduma 64.–74. punktā izvirzītie motīvi ir kļūdaini un ir jāaizstāj.
- 35 Otrkārt, Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, sajaucot apgrozījuma jēdzienu Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 52. un 53. punktā izpratnē ar pārdošanas apjomu vērtību Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 13. punkta izpratnē un uzskatot, ka 52. un 53. punktā minētajā apgrozījumā nevar ietilpt apakšuzņēmēja statusā gūtais apgrozījums. Apakšuzņēmuma darbība ir atbilstoša saimnieciska darbība, lai noteiktu, vai tirdzniecība

starp dalībvalstīm ir tikusi ievērojami ietekmēta, kaut arī to nevar ņemt vērā, aprēķinot naudas sodu. Tādēļ Komisija lūdz aizstāt pārsūdzētā sprieduma 56.–63. punktā izklāstītos motīvus, kuros Vispārējā tiesa ir kļūdaini atzinusi, ka EUR 40 miljonu robežvērtības pārsniegšana nav pierādīta.

- 36 Treškārt, Komisija lūdz aizstāt pārsūdzētā sprieduma 40.–50. punktā, un it īpaši 48. punktā, izklāstītos motīvus. Vispārējā tiesa esot nepareizi secinājusi, ka *Ziegler* argumenti par 5 % tirgus daļu ir pieņemami. No pieteikuma par lietas ierosināšanu šādi argumenti neizrietot un tos nevarot uzskatīt par jau izvirzīta pamata paplašinājumu, bet kā to jaunu daļu, un tādējādi tie ir nepieņemami.
- 37 *Ziegler* uzskata, ka minētie lūgumi aizstāt motīvus ir nepieņemami, jo tie, pirmkārt, neietekmē pārsūdzētā sprieduma rezolutīvo daļu un, otrkārt, ir neprecīzi. Katrā ziņā tie esot arī nepamatoti.
- 38 Pirmkārt, Pamatnostādnēs par tirdzniecības ietekmēšanu nosakot robežvērtības, kuras nav atrodamas judikatūrā, Komisija bija iecerējusi ierobežot savu rīcības brīvību saistībā ar nosacījuma par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm piemērošanu. Tādējādi tā nevar atkāpties no pamatnostādņēm, to pienācīgi nepamatojot. Turklāt, ja tā nolemj tās piemērot, kā tas ir šajā lietā, tai tās ir jāievēro.
- 39 Otrkārt, Komisijas apgalvoto atšķirību starp pārdošanas vērtības un apgrozījuma jēdzienu neapstiprinot nedz attiecīgo normu teksts, nedz to mērķis, nedz, *a fortiori*, judikatūra.
- 40 Treškārt, *Ziegler* uzskata, ka Vispārējā tiesā izvirzītie argumenti par 5 % tirgus daļas robežvērtību esot pieņemami, jo tas esot paplašinājums pamatam par ievērojamas ietekmes uz tirdzniecību starp dalībvalstīm neesamību.

b) Tiesas vērtējums

- 41 Attiecībā uz minēto lūgumu pieņemamību, ko apstrīdējusi *Ziegler*, pirmkārt, ir jāatzīst, ka tie nav uzskatāmi par nepieņemamiem to neprecizitātes dēļ. Attiecībā uz katru iesniegto lūgumu Komisija ir precīzi norādījusi pārsūdzētā sprieduma punktus, kurus tā uzskata par juridiski kļūdainiem, pamatojumu, kādēļ tā šādi uzskata, kā arī pamatojumu, kāds Vispārējai tiesai būtu bijis jāizmanto, lai, kā uzskata Komisija, nepieļautu kļūdas tiesību piemērošanā, proti, pamatojumu, ko tā izvirzījusi tiesvedībā savai aizstāvībai.
- 42 Otrkārt, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai lūgums aizstāt motīvus būtu pieņemams, ir jāpastāv interesei celt prasību, proti, ka lietas dalībniekam, kas to ir iesniedzis, apelācijas iznākums var būt labvēlīgs. Tā tas var būt gadījumā, kad lūgums aizstāt motīvus ir aizstāvība pret prasītāja izvirzītu prasījumu (šajā ziņā skat. 2009. gada 6. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P un C-519/06 P *GlaxoSmithKline Services* u.c./Komisija u.c., Krājums, I-9291. lpp., 23. punkts, kā arī 2011. gada 21. decembra spriedumu lietā C-329/09 P *Iride*/Komisija, 48.–51. punkts).
- 43 Šajā lietā attiecībā uz pirmo lūgumu saistībā ar “ievērojamas ietekmes uz tirdzniecību starp dalībvalstīm” jēdzienu un pienākumu noteikt konkrēto tirgu ir jānorāda, ka, pieņemot, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatīdama, ka Komisijai, ņemot vērā Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu saistošo raksturu, bija jānosaka konkrētais tirgus, *Ziegler* izvirzītā pirmā pamata pirmā daļa kļūtu neefektīva. *Ziegler* tādēļ nevarētu vairs uzskatīt, ka Vispārējā tiesa ir atbrīvojusi Komisiju no pienākuma noteikt tirgu. Līdz ar to Komisijai ir interese izvirzīt minēto lūgumu, kurš tādējādi ir pieņemams.
- 44 Attiecībā uz otro lūgumu saistībā ar motīviem par EUR 40 miljonu robežvērtības nepārsniegšanu – ja izrādītos, ka Vispārējā tiesa prettiesiski sajaukusi Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai paredzētos pārdošanas vērtības un apgrozījuma jēdzienus un tādējādi kļūdaini konstatējusi, ka minētā

robežvērtība nav sasniegta, būtu jāatzīst, ka šīs robežvērtības pārsniegums ir pierādīts. Šādā gadījumā *Ziegler* izvirzītā pirmā pamata otrā un trešā daļa – kuru mērķis ir tikai 5 % tirgus daļas robežvērtības vērtējums – kļūtu neefektīvas. No tā izriet, ka Komisijai ir interese iesniegt šo lūgumu, kurš tāpat arī ir pieņemams.

- 45 Attiecībā uz trešo lūgumu par motīviem saistībā ar *Ziegler* argumentiem par 5 % tirgus daļas robežvērtību atliek atzīt, ka, nelemjot par pieņemamību, tas katrā ziņā ir jānoraida kā nepamatots (skat. pēc analogijas 2004. gada 23. marta spriedumu lietā C-233/02 Francija/Komisija, Krājums, I-2759. lpp., 26. punkts).
- 46 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 48. panta 2. punkta pirmajai daļai jaunu pamatu izvirzīšana attiecīgās instances laikā ir aizliegta, ja vien šie pamati nav balstīti uz juridisku informāciju vai faktiem, kas tikuši atklāti procesa laikā. Tomēr pamats, kas tieši vai netieši papildina agrāk prasības pieteikumā par lietas uzsākšanu izvirzītu pamatu un kam ar to ir cieša saikne, ir atzīstams par pieņemamu (šajā ziņā skat. 2001. gada 13. novembra spriedumu lietā C-430/00 P *Dürbeck/Komisija*, *Recueil*, I-8547. lpp., 17. punkts).
- 47 Šajā lietā no Vispārējā tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka pieteikumā par lietas ierosināšanu ietvertā pirmā pamata otrajā daļā *Ziegler* vispirms dokumenta 44. punktā ir apstrīdējusi “attiecīgo uzņēmumu apgrozījumu un tirgus apmērus, pārrēķinātus euro, ko Komisija ir ņēmusi vērā, nosakot attiecīgo desmit uzņēmumu un pārējo starptautisko pārcelšanās pakalpojumu tirgū darbojošos uzņēmumu tirgus daļas”. Turpinot minētā prasības pieteikuma 45. punktā tā apstiprina, ka “Komisijas lietotā tirgus daļu aprēķina [metode] un šī tirgus apmērā ir pieļautas kļūdas vērtējumā un [apstrīdētā] lēmuma 89. punktā ietvertajā attiecīgo uzņēmumu tirgus daļu vērtējumā esot pieļautas kļūdas faktos”. Visbeidzot 58. punktā tā norāda, ka “[pieteikumā par lietas ierosināšanu] norādītās neatbilstības un neprecizitātes attiecībā uz tirgus daļu un tirgus apmēru aprēķinu likumsakarīgi ietekmē attiecīgo vienošanos ietekmi uz tirdzniecības plūsmām starp dalībvalstīm”, šajā ziņā 373. punktā norādot uz apstrīdēto lēmumu, kurā it īpaši ir norādīta 5 % tirgus daļas robežvērtības pārsniegšana.
- 48 Ņemot vērā šo, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 48. punktā ir pamatoti atzinusi, ka ar “5 % robežvērtības minēšanu replikā tiek vienīgi izvērsti jau pastāvošs pamats, nevis izvirzīts jauns pamats” un tādēļ *Ziegler* argumentus par apgalvoto minētās robežvērtības nepārsniegšanu ir atzinusi par pieņemamiem.
- 49 Tādēļ Komisijas trešais lūgums ir nekavējoties jānoraida, bet pārējo divu lūgumu pamatotība atbilstoši tiks pārbaudīta, vērtējot *Ziegler* izvirzīto pirmo apelācijas pamatu.

2. Par pirmā pamata pamatotību

a) Par pirmā pamata pirmo daļu, kas saistīta ar pienākumu noteikt tirgu

i) Lietas dalībnieku argumenti

- 50 *Ziegler* uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 72. punktā atzīstot, ka “izņēmuma kārtā” Komisija drīkstēja konstatēt, ka attiecīgajiem uzņēmumiem piederēja tirgus daļa, kas pārsniedz 5 %, tomēr nenosakot tirgu.
- 51 *Ziegler* galvenokārt norāda, ka Vispārējā tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, nedrīkstēja atbrīvot Komisiju no pienākuma noteikt konkrēto tirgu, kā tas paredzēts Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 55. punktā, kurās ir atsauce uz Paziņojumu par tirgus noteikšanu. Tā kā šajās pamatnostādnēs tiek ierobežota Komisijas rīcības brīvība, to neievērošanas rezultātā tiek pārkāpti vienlīdzīgas attieksmes un tiesiskās palāvēības principi. Šajā gadījumā tieši tādēļ, ka Komisija neesot

pierādījusi, ka ir izpildīts nosacījums par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, un vienkārši paļāvusies uz minētajās pamatnostādnēs izvirzītajiem pieņēmumiem, tai esot bijis jānosaka konkrētais tirgus.

- 52 *Ziegler* pakārtoti norāda, ka Vispārējās tiesas izvirzītais pamatojums atbrīvojumam no pienākuma veikt tirgus noteikšanu esot pretrunīgs, un tajā esot pieļautas kļūdas pēc būtības. Pretruna esot tajā, ka Vispārējā tiesa Komisiju no šī pienākuma atbrīvo ar pārsūdzētā sprieduma 70. un 71. punktā ietvertu pamatojumu, ka praksē tas ir ticis izpildīts. Šeit katrā ziņā trūkstot pamatojuma, jo Vispārējā tiesa nav pamatojusi, kādēļ Komisijai būtu tiesības uz zemāku pierādīšanas pienākuma standartu.
- 53 Attiecībā uz kļūdām pēc būtības *Ziegler* apgalvo, ka, pirmkārt, attiecīgās nozares aprakstu nedrīkst jaukt ar konkurences tiesībās izmantoto tirgus juridisko jēdzienu. Otrkārt un katrā ziņā, piedāvājuma un pieprasījuma aizstājamības kritēriju piemērošanas rezultātā vajadzētu konstatēt, ka pastāv viens un kopīgs tirgus visiem starptautisko pārcelšanās pakalpojumu tirgus dalībniekiem un tā ģeogrāfiskās robežas krietni pārsniedz Beļģijas teritoriju. Tādēļ Vispārējā tiesa neesot varējusi juridiski pamatoti atzīt, ka Komisija ir pamatoti noteikusi Beļģijas starptautisko pārcelšanās – kuru galamērķis vai sākumpunkts ir Beļģija – pakalpojumu tirgu.
- 54 Papildus lūgumam aizstāt motīvus Komisija vispirms uzver, ka administratīvās procedūras laikā *Ziegler* nav apstrīdējusi, ka šajā lietā ir izpildīts nosacījums par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 55 Turpinot šī iestāde norāda, ka ir jānošķir, no vienas puses, iespējami konkrētā tirgus noteikšana nolūkā konstatēt, vai ir pārsniegta 5 % tirgus daļas robežvērtība, un, no otras puses, vienkārša konkrētā tirgus noteikšana, kad jānosaka tirgus dalībnieka ietekme tirgū. Tikai otrajā gadījumā esot nepieciešama analīze, kas ir plašāka par vienkāršu attiecīgās nozares aprakstu. Turklāt atbilstoši judikatūrai acīmredzamu aizliegtu vienošanos gadījumā tirgus noteikšana ir lieka. Tādēļ, lai izpildītu Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 55. punktu, karteļu gadījumā, lai noteiktu aizliegtās vienošanās dalībnieku tirgus daļas, esot pietiekami sniegti tikai nozares aprakstu.
- 56 Visbeidzot Komisija atzīst, ka Vispārējās tiesas argumentācija ir mazliet pretrunīga. Tomēr tas tikai norādot uz to, ka Vispārējā tiesa ir nepareizi atzinusi, ka tā nav izpildījusi pienākumu noteikt konkrēto tirgu. Šajā ziņā tā norāda uz argumentiem par motīvu aizstāšanu.

ii) Tiesas vērtējums

- 57 Pirmkārt, ciktāl Komisija, uzsverot, ka *Ziegler* administratīvajā procedūrā nav apstrīdējusi, ka nosacījums par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm ir izpildīts, ir iecerējusi apstrīdēt šī pamata pieņemamību, ir jāatgādina, ka attiecībā it īpaši uz EKL 81. panta piemērošanu nevienā Savienības tiesību normā nav noteikts, ka paziņojuma par iebildumiem adresātam administratīvajā procesā būtu jāapstrīd tā dažādie faktiskie vai tiesību apstākļi, lai tam nebūtu liegts to darīt vēlāk tiesvedības stadijā. Ja nepastāv šajā sakarā tieši paredzēts juridiskais pamats, šāds ierobežojums ir pretrunā tiesiskuma un tiesību uz aizstāvību ievērošanas pamatprincipiem (2010. gada 1. jūlija spriedums lietā C-407/08 P *Knauf Gips*/Komisija, Krājums, I-6375. lpp., 89. un 91. punkts).
- 58 Tādējādi nevar uzskatīt, ka *Ziegler* nebija iespējas Vispārējā tiesā – un tagad Tiesā – apstrīdēt, ka EKL 81. panta piemērošanas nosacījums par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm ir izpildīts.
- 59 *Ziegler* galvenokārt iebilst, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, atbrīvojot Komisiju no pienākuma noteikt konkrēto tirgu, ko tā pati sev ir paredzējusi Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 55. punktā, savukārt Komisija apgalvo pretējo, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini piešķirusi pamatnostādņēm saistošu spēku. Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo

judikatūru Komisija savas rīcības brīvības izmantošanai var noteikt vadlīnijas tādos tiesību aktos kā pamatnostādnes, ciktāl šajos aktos ir ietvertas norādošas normas par institūcijas rīcības virzienu un ciktāl tajos nav atkāpes no LESD normām (šajā ziņā skat. 1993. gada 24. marta spriedumu lietā C-313/90 *CIRFS u.c./Komisija*, *Recueil*, I-1125. lpp., 34. un 36. punkts, kā arī 2000. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-288/96 *Vācija/Komisija*, *Recueil*, I-8237. lpp., 62. punkts).

- 60 Tādēļ, lai arī pasākumi, kas vērsti uz ārēju seku radišanu, kā, piemēram, pamatnostādnes, kuras skar tirgus dalībniekus, nav kvalificējami par tiesību normām, kuras pārvaldes iestādei katrā ziņā ir jāievēro, katrā ziņā tās uzvedības normas, kurās norādīta prakse, kas jāievēro un no kuras katrā atsevišķā gadījumā pārvaldes iestāde nevar atkāpties, nenorādot iemeslus, kuri būtu saderīgi ar vienlīdzīgas attieksmes principu. Patiesībā, pieņemot šādas uzvedības normas un to pasludināšanas brīdī paziņojot, ka šīs normas tiks piemērotas gadījumiem, ar kuriem tās saistītas, attiecīgā iestāde pati ierobežo savas rīcības brīvības iespējas un nevar atteikties no šīm normām, nevēlēdamās, lai attiecīgā gadījumā to sodītu par tādu vispārējo tiesību principu pārkāpumu kā vienlīdzīgas attieksmes vai tiesiskās paļāvības aizsardzības princips. Tādējādi nevar noliegt, ka, ievērojot zināmus nosacījumus un ņemot vērā šo normu saturu, šādām vispārpiemērojamām uzvedības normām var būt tiesiskas sekas (šajā ziņā skat. 2005. gada 28. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørintustri u.c./Komisija*, Krājums, I-5425. lpp., 209.–211. punkts).
- 61 Tā tas ir Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu gadījumā. No to 3. punkta izriet, ka, kaut arī to mērķis ir palīdzēt dalībvalstu tiesām un iestādēm piemērot EKL 81. un 82. pantā paredzēto nozīmīgas ietekmes uz tirdzniecību jēdzienu, tās tādējādi arī “nosaka metodoloģiju ietekmes uz tirdzniecību jēdziena piemērošanai un sniedz ieteikumus par tā piemērošanu bieži sastopamās situācijās”. Turklāt pamatnostādņu it īpaši 50., 52. un 53. punkta teksts skaidri paredz, ka Komisija tās ir nolēmusi piemērot, izvērtējot, vai vienošanās nozīmīgi ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 62 Kā izriet arī no pārsūdzētā sprieduma 49. punkta, ir skaidrs, ka Komisija šajā gadījumā ir izvēlējusies piemērot minētās pamatnostādnes, lai noteiktu, vai ir izpildīts EKL 81. panta piemērošanas nosacījums par nozīmīgu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm. Šādos apstākļos, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 66.–68. punktā būtībā konstatēja, Komisijai šajā lietā bija jāievēro pamatlīnijas.
- 63 Turklāt, kaut arī konkrētā tirgus noteikšana, lai konstatētu ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm EKL 81. panta izpratnē, ir lieka atsevišķās situācijās, piemēram, ja pat bez šādas noteikšanas ir iespējams konstatēt, ka aizliegtā vienošanās var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un tās mērķis vai rezultāts ir konkurences nepieļaušana, ierobežošana vai traucēšana kopējā tirgū (šajā ziņā skat. 2006. gada 16. februāra rīkojumu lietā C-111/04 P *Adriatica di Navigazione/Komisija*, 31. punkts), tad pārbaudi, vai nav pārsniegta zināma tirgus daļas robežvērtība, pēc definīcijas nav iespējams veikt, ja nekādi nav noteikts konkrētais tirgus. Šajā ziņā Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 55. punktā ir loģiski noteikts, ka, “lai piemērotu tirgus daļas sliekšni, ir jānosaka attiecīgais tirgus”, un ietverta atsauce uz Paziņojumu par tirgus noteikšanu, kas konkretizēta minētā 55. punkta zemsvītras piezīmē.
- 64 Šādos apstākļos, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 66.–68. punktā būtībā atzina, ka Komisijai minēto pamatnostādņu ietvaros bija jānosaka konkrētais tirgus. Tādējādi pirmais Komisijas lūgums aizstāt motīvus ir jānoraida.
- 65 Pārējie Ziegler izvirzītie pamatargumenti nav pārliecinoši.
- 66 Tiesa, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 68. punktā ir norādījusi, ka “nav strīda, ka Komisija nav ievērojusi [...] pamatnostādņu [par tirdzniecības ietekmēšanu] 55. punktā noteikto pienākumu [noteikt tirgu]”, un minētā sprieduma 72. punktā tā ir atzinusi, ka “izņēmuma kārtā Komisija varēja balstīties uz [minēto] pamatnostādņu 53. punkta otro alternatīvo nosacījumu, *expressis verbis* neveicot tirgus noteikšanu [minētā] 55. punkta izpratnē”.

- 67 Katrā ziņā, lasot kopā pārsūdzētā sprieduma 65.–73. punktu, top skaidrs, ka Vispārējā tiesa Komisiju nekādi nav atbrīvojusi no pienākuma noteikt konkrēto tirgu, ja tā kā pamatojumu izmanto 5 % attiecīgā tirgus robežvērtību. Tieši pretēji, tā pārsūdzētā sprieduma 70. punktā ir uzskatījusi, ka Komisija šajā lietā ir pienācīgi identificējusi attiecīgos pakalpojumus, ciktāl tā ir sniegusi “pietiekami detalizētu attiecīgās nozares aprakstu, tostarp piedāvājuma, pieprasījuma un ģeogrāfisko robežu aprakstu”, kas tai “ļauj” pārbaudīt Komisijas pamatapgalvojumus, un ja, pamatojoties uz to, kopējā tirgus daļa nepārprotami ievērojami pārsniedz 5 % robežvērtību”.
- 68 Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 65. punktā it īpaši ir norādījusi, ka “Komisija pamatoti secināja, ka aizliegtās vienošanās mērķis bija ierobežot konkurenci starptautiskās pārceļšanās no Beļģijas vai uz Beļģiju nozarē. Attiecīgos pārveidājumus raksturoja tas, ka vai nu to sākumpunkts, vai galamērķis bija Beļģijā. Turklāt Komisija savā vērtējumā par tirgus lielumu ņēma vērā ārvalstu sabiedrību apgrozījumu šajā tirgū. Tādējādi Komisijai bija pamats atzīt, ka attiecīgie pakalpojumi bija starptautiskie pārceļšanās pakalpojumi Beļģijā”. Tā šī sprieduma 71. punktā arī norādīja, ka starptautisko pārceļšanās pakalpojumu tirgu Beļģijā “Komisija pamatoti identificēja kā konkrēto tirgu”.
- 69 Šādi Vispārējā tiesa vienkārši ir uzskatījusi, kā secinājumu 46. punktā ir norādījusi arī ģenerāladvokāte, ka šāds apraksts ir uzskatāms par tirgus noteikšanu Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 55. punkta izpratnē, kas ļauj novērtēt, vai ir tikusi pārsniegta minētā 5 % robežvērtība.
- 70 Tādēļ ir jāatzīst, ka *Ziegler* pamatargumenti, kuru mērķis bija apstrīdēt Komisijas atbrīvojuma no pienākuma noteikt tirgu pamatotību, ir balstīti uz selektīvu, tādējādi kļūdainu, pārsūdzētā sprieduma izpratni un līdz ar to tie ir jānoraida gluži tāpat, kā pakārtoti izvirzītie argumenti par to, ka Vispārējā tiesa esot paudusi pretrunīgus motīvus minētā atbrīvojuma pamatošanai, proti, neesot izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu – jo šie argumenti arī ir balstīti uz šādu pašu selektīvu izpratni.
- 71 Otrkārt, attiecībā uz *Ziegler* apgalvojumu, ka, šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa esot vismaz kļūdaini novērtējusi juridiskās prasības, kādām šajā gadījumā ir jāatbilst konkrētā tirgus noteikšanai, ir jāatgādina, ka EKL 81. panta 1. punkta piemērošanas ietvaros konkrētā tirgus noteikšanas vienīgais mērķis ir konstatēt, vai vienošanās ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm un tās mērķis vai rezultāts ir konkurences nepieļaušana, ierobežošana vai traucēšana kopējā tirgū (iepriekš minētais rīkojums lietā *Adriatica di Navigazione/Komisija*, 31. punkts), un ka, lai pārbaudītu, vai vienošanās ievērojami ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, tā ir jāpārbauda tās ekonomiskajā un tiesiskajā kontekstā (2006. gada 23. novembra spriedums lietā C-238/05 *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado*, Krājums, I-11125. lpp., 35. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2009. gada 24. septembra spriedums apvienotajās lietās C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P un C-137/07 P *Erste Group Bank u.c./Komisija*, Krājums, I-8681. lpp., 37. punkts).
- 72 Tādēļ, runājot par nosacījuma par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm izpildi, konkrētā tirgus noteikšanas prasības atšķiras katrā konkrētajā gadījumā.
- 73 Šādos apstākļos, pretēji *Ziegler* apgalvotajam, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar juridiskajām prasībām, kādām šajā lietā jāatbilst tirgus noteikšanai, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 70. punktā konstatēja, ka “pietiekami detalizēt[ais] attiecīgās nozares aprakst[s], tostarp piedāvājuma, pieprasījuma un ģeogrāfisko robežu aprakst[s]”, ir pietiekams tirgus noteikšanai, lai varētu izvērtēt, vai nav pārsniegta minēto pamatnostādņu 53. punktā paredzētā 5 % tirgus daļas robežvērtība.
- 74 Treškārt, ciktāl *Ziegler* ir iebildusi, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini apstiprinājusi apstrīdētajā lēmumā Komisijas noteikto konkrēto tirgu, ir jāatgādina, ka no LESD 256. panta un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka Vispārējā tiesa ir vienīgā instance, kuras kompetencē, pirmkārt, ir konstatēt faktus, izņemot gadījumu, kad šo konstatējumu materiālā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, un, otrkārt, veikt šo faktu vērtējumu. Ja Vispārējā tiesa ir konstatējusi vai novērtējusi faktus, tad Tiesai saskaņā ar LESD 256. pantu ir kompetence pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un tiesiskās sekas, kuras Vispārējā tiesa ir paredzējusi (skat. it īpaši

1998. gada spriedumu lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, Krājums, I-8417. lpp., 23. punkts, kā arī 2011. gada 20. janvāra spriedumu lietā C-90/09 P *General Química* u.c./Komisija, Krājums, I-1. lpp., 71. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 75 Tādējādi Tiesas kompetencē nav konstatēt faktus vai principā pārbaudīt pierādījumus, ko Vispārējā tiesa ir pieņēmusi šo faktu atbalstam. Ja šie pierādījumi ir atbilstoši iegūti un ir ievēroti vispārīgie tiesību principi un procesuālie noteikumi attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, iesniegto pierādījumu izvērtējums ir jāveic Vispārējai tiesai pašai. Tādēļ šis izvērtējums, ja vien nav sagrozīta pati pierādījumu jēga, nav tiesību jautājums, kas jāpārbauda Tiesai (iepriekš minētie spriedumi lietās *Baustahlgewebe* /Komisija, 24. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *General Química* u.c./Komisija, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 76 Ar šī sprieduma 74. punktā izklāstītajiem argumentiem *Ziegler* faktiski vēlas panākt atkārtotu faktu vērtējumu, nenorādot uz jebkādu to sagrozīšanu Vispārējā tiesā. Līdz ar to šie argumenti ir nepieņemami.
- 77 Ņemot vērā iepriekš minēto, apelācijas sūdzības pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā daļēji nepamatota un daļēji nepieņemama.

b) Par pirmā pamata otro daļu, kas saistīta ar 5 % tirgus daļas robežvērtības nepārsniegšanu

i) Lietas dalībnieku argumenti

- 78 *Ziegler* norāda, ka, pat uzskatot Beļģijas starptautisko pārcelšanās pakalpojumu tirgu par konkrēto tirgu, Vispārējā tiesa nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, pārsūdzētā sprieduma 71. punktā uzskatot, ka Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 53. punktā norādītā 5 % tirgus daļas robežvērtība šajā lietā noteikti ir sasniegta un ka, lai tā nebūtu sasniegta, tirgus vērtībai būtu jābūt vismaz EUR 435 miljoniem, kas šajā gadījumā tā nebija, jo, kā norādījusi Vispārējā tiesa, tad tirgum būtu jābūt krietni lielākam par Komisijas norādīto.
- 79 Pirmkārt, pēdējais minētais apgalvojums neesot pamatots un esot balstīts uz Vispārējās tiesas konstatējumu, kurš nav ticis piedāvāts lietas dalībniekiem apspriest sacīkstes procesā, pārkāpjot vispārējo principu par tiesībām uz aizstāvību, dispozitivitātes principu un noteikumus par pierādīšanas pienākumu. Otrkārt, kaut arī šī apgalvojuma pamatā esot apstrīdētajā lēmumā norādītā konkrētā tirgus aplēse, šāds avots neesot pieņemams, jo Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 59. punktā ir konstatējusi, ka tirgus aplēse EUR 83 miljonu apmērā esot kļūdaina un ka tirgus neesot ticis noteikts. Tādējādi Vispārējā tiesa esot paudusi pretrunīgu argumentāciju. *Ziegler* piebilst, ka tā uzskata, ka starptautisko pārcelšanās pakalpojumu tirgus Beļģijā 2002. gadā varētu būt aptuveni EUR 880 miljonu apmērā.
- 80 Papildus lūgumam aizstāt motīvus Komisija vispirms uzsver, ka hipotētiskā tirgus apmēra kvantifikācija, lai aizliegtās vienošanās dalībnieku tirgus daļas varētu ietilpināt minētajā 5 % robežvērtībā, tika izdiskutēta tiesas sēdē un ka aprēķina elementus tā ir norādījusi 2010. gada 22. marta atbildē uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumiem. Turpinot, konkrētā tirgus vērtējums EUR 880 miljonu apmērā pirmo reizi esot ticis izvirzīts tikai Tiesā un ir uzskatāms par iztēles augli. Komisija turklāt norāda, ka *Ziegler* tai pārmet, ka tā ir pārvērtējusi tirgus apmēru, pārbaudot EUR 40 miljonu robežvērtības sasniegšanu, un savukārt tirgus apmēru novērtējusi pārāk zemu, pārbaudot 5 % tirgus daļas robežvērtību. Visbeidzot, katrā gadījumā 5 % robežvērtība esot acīmredzami sasniegta. *Ziegler* patiesībā neesot apstrīdējusi Vispārējās tiesas aritmētisko pamatojumu, kas citastarp ietverts pārsūdzētā sprieduma 70. punktā. Turklāt pēdējās minētās paskaidrojums esot pilnībā pietiekams, lai šo pamatojumu saprastu. Tādējādi pienākums norādīt pamatojumu arī esot izpildīts.

ii) Tiesas vērtējums

- 81 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru sprieduma pamatojumā skaidri un nepārprotami ir jābūt norādītai Vispārējās tiesas argumentācijai, lai ieinteresētās personas varētu uzzināt pieņemtā lēmuma pamatojumu un lai Tiesa varētu veikt tiesas kontroli (it īpaši skat. 1998. gada 14. maija spriedumu lietā C-259/96 P *Padome/de Nil un Impens, Recueil*, I-2915. lpp., 32. un 33. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *General Química u.c./Komisija*, 59. punkts).
- 82 Pienākums norādīt pamatojumu katrā ziņā neliek Vispārējai tiesai sniegt izklāstu, kurā izsmeltoši un pa vienam būtu aplūkoti visi lietas dalībnieku paustie argumenti. Pamatojums līdz ar to var būt netiešs ar nosacījumu, ka tas ļauj ieinteresētajām personām saprast, kādu iemeslu dēļ Vispārējā tiesa nav apstiprinājusi to argumentus, un Tiesai iegūt pietiekami daudz informācijas, lai īstenotu savu pārbaudi (skat. it īpaši 2004. gada 7. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland u.c./Komisija, Recueil*, I-123. lpp., 372. punkts).
- 83 Šajā lietā pārsūdzētā sprieduma 71. punktā, uz kuru vienīgo attiecas šī pamata daļa, Vispārējā tiesa konstatēja šādi:
- “[...] pirmkārt, ka Komisija pamatoti atzina, ka attiecīgie pakalpojumi bija starptautiskie pārcelšanās pakalpojumi Beļģijā [...]. Otrkārt, pamatojoties uz to, Komisija novērtēja tirgus lielumu EUR 83 miljonu apmērā un aizliegtās vienošanās dalībnieku kopējo tirgus daļu kā aptuveni 50 %. Šie skaitļi jāpielāgo, lai tiktu ņemtas vērā no [2009. gada 24. jūlija] Lēmuma C(2009) 5810[, galīgā redakcija,] [...] izrietošās korekcijas un apakšuzņēmēju statusā sasniegtā pārdošanas apjoma izslēgšana [...], kas saskaņā ar Komisijas teikto rada kopējo apgrozījumu vairāk [ne]kā EUR 20 miljonu un kopējo tirgus daļu aptuveni 30 %. Šī tirgus daļa tomēr joprojām ievērojami pārsniedz 5 % robežvērtību. Treškārt, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumiem, [Ziegler] pati tiesas sēdē atzina, ka, lai 5 % robežvērtība nebūtu pārsniegta, tirgus lielumam būtu jābūt vismaz EUR 435 miljoniem. Vienīgā iespēja sasniegt šādu attiecīgā tirgus lielumu būtu par izejas punktu ņemt daudz plašāku tirgu nekā starptautiskie pārcelšanās pakalpojumi Beļģijā, kuru Komisija tomēr pamatoti identificēja kā konkrēto tirgu”.
- 84 Tādēļ ir jākonstatē, ka, pirmkārt, kā skaidri izriet no minētā 71. punkta, Vispārējās tiesas norādītos skaitļus un no tiem izdarītos secinājumus lietas dalībnieces ir apspriedušas sacīkstes procesā. Tādējādi ir jānoraida argumenti saistībā ar sacīkstes principa pārkāpumu un tam sekojošajiem vispārējā principa par tiesībām uz aizstāvību, dispozitivitātes principa un noteikumu par pierādīšanas pienākumu pārkāpumiem.
- 85 Otrkārt, no Vispārējās tiesas lietas materiāliem izriet, ka secinājums, ko Vispārējā tiesa izdarīja minētajā 71. punktā, nav balstīts uz apstrīdētajā lēmumā minēto tirgus lieluma aplēsi – kura atbilstoši pārsūdzētā sprieduma 59. punktam ir kļūdaina –, bet uz koriģētiem skaitļiem, kurus Komisija bija norādījusi 2010. gada 22. marta atbildē uz Vispārējās tiesas jautājumiem. Faktiski, kā izriet arī no Vispārējās tiesas lietas materiāliem, Komisija ir norādījusi, “[ka tā varēja] novērtēt starptautiskās pārcelšanās uz vai no Beļģijas tirgus kopējo apmēru, izslēdzot pārcelšanās pakalpojumus, kas sniegti apakšuzņēmēju statusā, kā, lielākais, EUR 67,5 miljonu vērtībā” un ka pat šādā mazākā tirgū aizliegtās vienošanās dalībniekiem “kopā vienalga pieder tirgus daļa gandrīz 30 % apmērā”. No tā izriet, ka apgalvotais pamatojuma pretrunīgums nav pierādīts.
- 86 Šajā ziņā svarīgi ir uzsvērt, kā secinājumu 73. punktā ir norādījusi ģenerāladvokāte, ka tikai ar to vien, ka atsevišķi apstrīdētajā lēmumā ietvertie skaitļi varētu būt kļūdaini, nav pietiekami, lai varētu uzskatīt, ka kļūdaini ir visi Komisijas sniegtie skaitļi. Katrā gadījumā Komisijas sniegto skaitļu – šajā gadījumā atbildē uz Vispārējās tiesas jautājumiem – pareizības izvērtēšana ir faktu jautājums, uz kuru, ja vien nav notikusi sagrozīšana, kas šajā lietā nav ticis apgalvots, Tiesas kontrole apelācijas ietvaros neattiecas, kā tas ir atbilstoši šī sprieduma 74. un 75. punktā atgādinātajai judikatūrai.

- 87 Treškārt, pretēji *Ziegler* apgalvotajam Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 71. punktā izklāstītie motīvi tam, ka ir pārsniegta 5 % tirgus daļas robežvērtība, atbilst šī sprieduma 81. un 82. punktā atgādinātajām prasībām. Faktiski ir acīmredzami, ka aizliegtās vienošanās dalībnieku kopējo tirgus daļu proporcionāli samazināt var tikai tad, ja palielina tirgu, uz kuru tā attiecas. Tā kā, pirmkārt, Vispārējā tiesa ir atzinusi, ka Komisija ir pareizi noteikusi Beļģijas starptautisko pārcelšanās pakalpojumu tirgu un, otrkārt, tā apmēru, kuru atzinusi Vispārējā tiesa, apelācijas instancē nevar efektīvi apstrīdēt, jo nav nekādu apgalvojumu par faktu sagrozīšanu, šī apgalvojuma apstiprinājumam nav nepieciešams cits pamatojums, kā vien secinājums, ka, atzīstot, ka Beļģijas starptautisko pārcelšanās pakalpojumu tirgus – kuru Komisija ir pareizi noteikusi – ir lielāks, varētu nozīmēt, ka minētā robežvērtība nav pārsniegta.
- 88 Šajā ziņā turklāt arī ir jānorāda, ka, apgalvodama, ka Beļģijas starptautisko pārcelšanās pakalpojumu tirgus 2002. gadā varētu būt aptuveni EUR 880 miljoni, *Ziegler* vēlas apšaubīt Vispārējās tiesas faktu vērtējumu, nenorādot uz jebkādu pierādījumu sagrozīšanu. Kā izriet arī no šī sprieduma 74. un 75. punktā minētās judikatūras, šādi argumenti apelācijas instancē katrā ziņā ir nepieņemami.
- 89 Ņemot vērā iepriekš minēto, apelācijas sūdzības pirmā pamata otrā daļa ir jānoraida kā daļēji nepamatota un daļēji nepieņemama, neņemot par Komisijas otro lūgumu aizstāt motīvus.

c) Par pirmā pamata trešo daļu, kas saistīta ar to, ka 5 % tirgus daļas robežvērtības pārsniegšana nav pietiekams pierādījums ievērojamai ietekmei uz tirdzniecību starp dalībvalstīm

i) Lietas dalībnieku argumenti

- 90 *Ziegler* pakārtoti uzskata, ka katrā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 73. punktā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatīdama, ka attiecīgais pārkāpums var ievērojami ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm tikai tad, ja, aizliegtās vienošanās dalībniekiem piederēja vairāk nekā 5 % no konkrētā tirgus. *Ziegler* it īpaši norāda uz Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 45. punktu un apgalvo, ka, pirmkārt, attiecīgās prezumpcijas piemērošanas priekšnoteikums ir vienošanos, kuras pēc to rakstura var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, esamība. Vispārējā tiesa par šo nosacījumu neesot lēmusi, un šajā lietā tas neesot izpildīts. Otrkārt un katrā ziņā, minēto pamatnostādņu 53. punktā minētā pozitīvā prezumpcija – kā izriet jau no šī punkta teksta – neesot piemērojama automātiski. Komisijai tādēļ esot bijis jāpārbauda lietas apstākļi un jāpamato šīs prezumpcijas piemērošana.
- 91 Komisija norāda, ka arī citi fakti papildus šajā lietā acīmredzamajai 5 % tirgus daļas robežvērtības pārsniegšanai apstiprina secinājumu par to, ka ievērojama ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm ir pietiekami pierādīta. Tā norāda, ka *Ziegler* neņem vērā nedz attiecīgo pakalpojumu pārrobežu raksturu, nedz faktu, ka aizliegtā vienošanās attiecās uz visu Beļģijas teritoriju.

ii) Tiesas vērtējums

- 92 Atbilstoši Tiesas judikatūrai lēmums, nolīgums vai prakse var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm tikai tad, ja, ņemot vērā faktisko un tiesisko apstākļu kopumu, ar pietiekamu iespējamības pakāpi var paredzēt, ka tie tieši vai netieši, faktiski vai potenciāli var ietekmēt tirdzniecības plūsmas starp dalībvalstīm tādējādi, ka tas var negatīvi ietekmēt vienotā, starp valstīm izveidotā tirgus mērķu īstenošanu. Turklāt šāda ietekme nevar būt maznozīmīga (iepriekš minētie spriedumi lietā *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado*, 34. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī apvienotajās lietās *Erste Group Bank* u.c./Komisija, 36. punkts).

- 93 Ietekme uz Savienības iekšējo tirdzniecību parasti izriet no vairāku apstākļu apvienojuma, katram no kuriem nav noteikti jābūt noteicošam. Lai pārbaudītu, vai aizliegtā vienošanās ievērojami ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, tas ir jāpārbauda tās ekonomiskajā un tiesiskajā kontekstā (iepriekš minētie spriedumi lietā *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado*, 35. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī apvienotajās lietās *Erste Group Bank* u.c./Komisija, 37. punkts).
- 94 Tiesa jau ir lēmusi, ka aizliegtas vienošanās, kas attiecas uz visu dalībvalsts teritoriju, sekas izpaužas kā tirgus sadalīšanas valsts mērogā pastiprināšana, šādi kavējot LESD vēlamā ekonomisko savstarpējo mijiedarbību, un tādējādi tā ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm EKL 81. panta 1. punkta nozīmē (šajā ziņā skat. 2002. gada 19. februāra spriedumu lietā C-35/99 *Arduino*, *Recueil*, I-1529. lpp., 33. punkts, kā arī iepriekš minētos spriedumus lietā *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado*, 37. punkts un tajā minētā judikatūra, un apvienotajās lietās *Erste Group Bank* u.c./Komisija, 38. punkts), un ka attiecīgo pakalpojumu pārrobežu raksturs ir atbilstošs elements, lai novērtētu, vai ir skarta tirdzniecība starp dalībvalstīm šīs normas nozīmē (skat. pēc analogijas 1987. gada 1. oktobra spriedumu lietā 311/85 *Vereniging van Vlaamse Reisbureaus*, *Recueil*, 3801. lpp., 18. un 21. punkts).
- 95 Jautājums par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm tādējādi ir jāvērtē, ņemot vērā visus atbilstošos lietas apstākļus. Tādēļ nevar izslēgt, ka kādā konkrētā gadījumā tikai viens no šiem apstākļiem, kā, piemēram, Komisijas Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 53. punktā paredzēto robežvērtību acīmredzama pārsniegšana, jau viens pats var pietiekami norādīt, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm ir ievērojami ietekmēta EKL 81. panta 1. punkta izpratnē (skat. pēc analogijas 1978. gada 1. februāra spriedumu lietā 19/77 *Miller International Schallplatten*/Komisija, *Recueil*, 131. lpp., 9. punkts, kā arī 1983. gada 7. jūnija spriedumu apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 82., 83. un 86. punkts).
- 96 Turklāt ir jāatgādina, ka saskaņā ar Pamatnostādņu par tirdzniecības ietekmēšanu 53. punktu, “ja līgumi pēc sava rakstura spēj ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, bieži vien var pieņemt, ka šāda ietekme ir nozīmīga, ja pušu tirgus daļa pārsniedz [...] 5 % sliekšni”.
- 97 Šajā lietā pārsūdzētā sprieduma 73. punktā Vispārējā tiesa, protams, ir vienkārši atzinusi, ka, “lai pierādītu, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm ir ietekmēta ievērojami, pamatnostādņu [par tirdzniecības ietekmēšanu] 53. punktā paredzētās pozitīvās prezumpcijas ietvaros ir pietiekami, ja ir izpildīts viens no diviem alternatīviem nosacījumiem”.
- 98 Katrā ziņā šī sprieduma 53. punktā Vispārējā tiesa ir atgādinājusi, ka “Pamatnostādņu [par tirdzniecības ietekmēšanu] 53. punktā paredzētā pozitīvā prezumpcija ir piemērojama vienīgi nolīgumiem un darbībām, kuras pēc savas dabas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm”. Tā turklāt šī paša sprieduma 52., 65. un 71. punktā ir norādījusi, ka, pirmkārt, aizliegtajā vienošanās ietvertu pakalpojumu pārrobežu raksturs nav ticis apstrīdēts un, otrkārt, ka Komisija ir pamatoti identificējusi, ka aizliegtās vienošanās skartais ģeogrāfiskais tirgus ietver Beļģiju, tātad visu dalībvalsts teritoriju.
- 99 Tādēļ, lasot pārsūdzēto spriedumu kopsakarā, izriet, ka, lai nosacījumu par ievērojamu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm varētu uzskatīt par izpildītu, Vispārējā tiesa nav pamatojusies vienīgi uz ļoti svarīgo 5 % tirgus daļas robežvērtības pārsniegšanu, bet arī ņēmusi vērā aizliegtās vienošanās ģeogrāfiskos apmērus un attiecīgo pakalpojumu pārrobežu raksturu. Tā ir arī ņēmusi vērā visus atbilstošos lietas apstākļus, kā tas norādīts šī sprieduma 92.–95. punktā atgādinātajā judikatūrā.
- 100 Turklāt, kaut arī Vispārējā tiesa nav skaidri lēmusi par minēto pamatnostādņu 53. punkta piemērošanas priekšnosacījumu, kas saistīts ar attiecīgās vienošanās raksturu, no šī sprieduma 98. punktā atgādinātajiem faktiem izriet, ka tā uzskatīja, ka, ņemot vērā attiecīgās aizliegtās vienošanās īpašības, šis nosacījums lietā ir ticis acīmredzami izpildīts. Tādēļ apgalvotais minētā punkta pārkāpums nav pierādīts. Turklāt, ņemot vērā šī sprieduma 81. un 82. punktā atgādināto judikatūru, nav uzskatāms, ka Vispārējā tiesa nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu saistībā ar minētās prezumpcijas piemērošanu šajā lietā.

- 101 Šādos apstākļos ir jānoraida *Ziegler* apelācijas sūdzības pamatojumam izvirzītā pirmā pamata trešā daļa un līdz ar to viss pamats kopumā, neņemot par Komisijas otrā lūguma aizstāt motīvus pamatotību.

B – Par otro pamatu, kas saistīts ar LESD 296. panta, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta pārkāpumu, kā arī vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, izvērtējot naudas soda apmēra pamatojumu

1. Lietas dalībnieku argumenti

- 102 *Ziegler* būtībā norāda, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi Savienības tiesības, pārsūdzētā sprieduma 88.–94. punktā atzīdama, ka Komisija ir izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, nosakot pārdošanas apjoma daļu, kas ir pamats naudas soda pamatsummai, kā arī preventīvajai papildsummai, pamatodamās vienīgi ar pārkāpuma “sevišķi smago” raksturu.
- 103 *Ziegler* galvenokārt uzskata, ka, pirmkārt, šādas atkāpes no pienākuma norādīt pamatojumu piešķiršana ir pretrunā EKL 296. pantam. Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 20. un 22. punktā esot paredzēts, ka Komisijai, lai noteiktu izmantojamo pārdošanas apjoma daļu, ir jāņem vērā virkne faktoru, pat ja tā uzskata, ka pastāv sevišķi smagi konkurences ierobežojumi. Tādēļ Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 93. punktā izklāstītais pamatojums esot nepietiekams un ar to tiekot sagrozīts Pamatnostādņu 23. punkts.
- 104 Otrkārt, pārsūdzētajā spriedumā esot pārkāptas pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantā un 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 6. pantā, jo šīs tiesības paredz pienākumu sniegt “atbilstošu un pietiekamu pamatojumu”. Šis pienākums Komisijai ir jāpilda, kad tā uzsāk procedūras un pieņem nolēmumus par konkurences tiesību pārkāpumiem, jo, ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, ir neapstridami, ka Komisija ir tiesa ECPAK 6. panta izpratnē. No šīs judikatūras izriet, ka tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu ir pretrunā, ja Vispārējā tiesa atzīst atkāpi no pienākuma norādīt pamatojumu saistībā ar sevišķi smagiem konkurences tiesību pārkāpumiem piemērojamām sankcijām.
- 105 *Ziegler* piebilst, ka, pat ja Komisija nebūtu uzskatāma par tiesu, uz kuru attiecas minētās pamatojuma prasības, Vispārējā tiesa, atbrīvojot Komisiju no pienākuma norādīt pamatojumu, kad tā atzīst pārdošanas apjoma daļu, kas ir gandrīz vienāda ar šāda veida ierobežojumiem paredzēto zemāko līmeni, tādējādi atsakās veikt pārbaudi neierobežotās kompetences ietvaros un tādēļ pārkāpj *Ziegler* tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Judikatūrā, īpaši Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā, ir norādīts, ka parasta pārbaude, vai pārvaldes iestāde nav pārsniegusi rīcības brīvības robežas, nav pārbaude neierobežotās kompetences ietvaros ECPAK 6. panta izpratnē. Tāpat arī vienkārša iespēja īstenot pārbaudi neierobežotās kompetences ietvaros neesot pietiekama, lai būtu izpildītas lietas taisnīgas izskatīšanas garantijas: ir nepieciešams, lai pārbaude patiešām attiecīgajā lietā tiktu veikta.
- 106 Pakārtoti *Ziegler* norāda, ka, pat pieņemot, ka šāda atkāpe no pienākuma norādīt pamatojumu principā ir pamatota, tomēr Vispārējās tiesas tai piešķirtais tvērums nav saderīgs ar iepriekš minētajām pamattiesību normām, kā arī vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu, un tā nav pietiekami pamatota. Pirmkārt, apstāklis, ka atbilstoši pārsūdzētā sprieduma 93. punktam šī atkāpe ir piemērojama tikai tad, ja piemēro [pārdošanas apjoma] “daļu, kas ir ļoti tuvu” vissmagākajiem konkurences ierobežojumiem paredzētā diapazona zemākajai robežai, tā kā šis jēdziens nav nekādi definēts, nozīmētu vienādu attieksmi dažādās situācijās, kas ir vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums. Otrkārt, atzīstot, ka šī atkāpe bez cita paskaidrojuma attiecas arī uz preventīvā nolūkā piemērojamo papildusmmu, Vispārējā tiesa neesot izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu. Tā kā Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 25. punktā ir norādīts, ka pamatsummu piemēro sevišķi smagiem pārkāpumiem, pārkāpuma raksturs vien nav pietiekams, lai noteiktu izmantojamo [apjoma] daļu.

- 107 Komisijas lūgums aizstāt motīvus saistībā ar 2006. gada Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai paredzēto pienākumu norādīt pamatojumu esot nepieņemams un katrā ziņā nepamatots. Pirms šo Pamatnostādņu pieņemšanas 2006. gadā pasludinātā judikatūra vairs nav īsti atbilstoša. Ar minētajām Pamatnostādnēm Komisijas pienākums norādīt pamatojumu esot pastiprināts. Tāpat arī Komisijas konkurences jomā piemēroto naudas sodu krimināltiesiskā rakstura atzišana, kā arī Hartas stāšanās spēkā ir vēl jo vairāk pastiprinājušas Komisijas lēmumu pamatošanas prasības.
- 108 Komisija vispirms norāda, ka, pirmkārt, *Ziegler* Vispārējā tiesā saistībā ar 17 % pārdošanas apjomu daļas pamatojumu nav izvirzījusi argumentus par savām pamattiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Tā, otrkārt, lūdz Tiesu aizstāt pārsūdzētā sprieduma 90.–92. punktā ietvertos motīvus. It īpaši kļūdaini esot 92. punktā minētais apgalvojums, ka 2006. gada Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai ir pastiprinājušas Komisijas pienākumu norādīt naudas sodu pamatojumu. Komisija arī uzsver, ka *Ziegler* norādītā spriedze starp pārsūdzētā sprieduma 92. un 93. punktu tiktu likvidēta, aizstājot motīvus, kā rezultātā otrais pamats būtu jānoraida.
- 109 Šis pamats katrā ziņā esot nepamatots. Galvenokārt, pirmkārt, attiecībā uz pienākumu norādīt pamatojumu Vispārējā tiesā, ņemot vērā apstrīdēto lēmumu, esot pamatoti konstatējusi, ka Komisija šo pienākumu bija izpildījusi. Otrkārt, argumenti saistībā ar faktu, ka Komisija ir tiesa ECPAK 6. panta nozīmē, kurai ir īpašs pienākums norādīt pamatojumu, un saistībā ar apstākli, ka pārsūdzētā sprieduma nepietiekams pamatojums liegtu *Ziegler* izmantot tās tiesības pārsūdzēt apstrīdēto lēmumu neatkarīgā tiesā, kura īsteno neierobežotu kompetenci, ir nepieņemami, jo tie pirmo reizi ir tikuši izvirzīti tikai apelācijas instancē un tos nebija neiespējami izvirzīt tiesvedībā Vispārējā tiesā. Šie argumenti katrā ziņā esot arī nepamatoti. Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra neatspēko Eiropas Savienības tiesu judikatūru par to, ka Komisiju nevar uzskatīt par tiesu ECPAK 6. panta izpratnē.
- 110 Pakārtoti, attiecībā uz naudas soda apmēra pamatojuma vērtējumu Komisija saistībā ar pārdošanas apjomu daļu, kas ņemta par pamatu naudas soda aprēķinam, norāda uz iepriekš minēto apstrīdētajā lēmumā izvirzīto pamatojumu. Attiecībā uz pārdošanas apjomu daļu, kas ņemta par pamatu preventīvās papildummas noteikšanai, Komisija uzskata, ka nav apstrīdams, ka šajā lietā pieņemtā daļa 17 % apmērā ir 15 %–25 % plašā diapazona apakšdaļā vai ka šādi paši smaguma elementi var minēto daļu dubultot, ņemot vērā, ka runa ir par diviem pārkāpuma kā tāda smaguma vērtējumiem.

2. Tiesas vērtējums

a) Par Komisijas lūgumu aizstāt motīvus

- 111 Ir jānorāda, ka – pat pieņemot, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 90.–92. punktā kļūdaini ir uzskatījusi, ka 2006. gada Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai, ar kurām aizstāja 1998. gada Pamatnostādnēs, pieņemšana ir pastiprinājusi Komisijas pienākumu norādīt pamatojumu, kad tā uzliek sodus par Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem, tas tomēr neietekmētu *Ziegler* izvirzītā otrā pamata pamatotības pārbaudi. Pārsūdzētā sprieduma 93.–96. punktā Vispārējā tiesa ir atzinusi, ka tajā izskatāmajā lietā pastiprināts pamatojums nav nepieciešams. Tādēļ Vispārējā tiesa no pārsūdzētā sprieduma 90.–92. punktā aplūkotā šajā lietā nav izdarījusi nekādus faktiskus vai juridiskus secinājumus.
- 112 Tādēļ Komisijas lūgums ir uzskatāms par vērstu pret pārsūdzētā sprieduma papildu argumentiem un līdz ar to tas ir neefektīvs, un tādēļ tas katrā ziņā ir jānoraida (šajā ziņā skat. 1996. gada 25. marta rīkojumu lietā C-137/95 P *SPO u.c./Komisija, Recueil*, I-1611. lpp., 47. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-182/99 P *Salzgitter/Komisija, Recueil*, I-10761. lpp., 54. un 55. punkts).

b) Par otrā pamata pamatotību

i) Par pamatdaļu

- 113 Vispirms ir jānorāda, ka, kaut arī šis pamata daļas ietvaros *Ziegler* tostarp izvirza iebildumu saistībā ar LESD 296. panta pārkāpumu, lietā tomēr ir piemērojams EKL 253. pants, jo apstrīdētais lēmums tika pieņemts pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā. Tomēr tam nav nozīmes, jo EKL 253. pantā Savienības tiesību aktu pamatojumam nav izvirzītas citādas juridiskas prasības kā LESD 296. panta otrajā daļā norādītās. Tādēļ šis iebildums ir jāizprot tādējādi, ka tas attiecas uz EKL 253. panta pārkāpumu.
- 114 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka EKL 253. pantā paredzētais pamatojuma norādīšanas pienākums ir būtiska formalitāte, kura ir jānošķir no jautājuma par pamatojuma pamatotību, kas attiecas uz strīdīgā akta likumību pēc būtības (2011. gada 29. septembra spriedums lietā C-521/09 P *Elf Aquitaine*/Komisija, Krājums, I-8947. lpp., 146. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 115 Vērtējot šādā perspektīvā, pirmkārt, EKL 253. pantā prasītajam pamatojumam ir jābūt pielāgotam attiecīgā akta būtībai un tam nepārprotami un viennozīmīgi jāatspoguļo iestādes – akta autores – argumentācija, lai ļautu ieinteresētajām personām noskaidrot pieņemtā akta pamatojumu un kompetentajai tiesai veikt pārbaudi. Saistībā konkrēti ar individuālu lēmumu pamatojumu, šādu lēmumu pamatošanas pienākuma mērķis – papildus ļaut tiesai īstenot savu kontroli – ir sniegt ieinteresētajai personai pietiekamu norādi, lai saprastu, vai lēmumā, iespējams, nav pieļauta kļūda, kas ļauj apstrīdēt tā likumību (iepriekš minētais spriedums lietā *Elf Aquitaine*/Komisija, 147. un 148. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 116 Otrkārt, pamatojuma prasība ir jāizvērtē, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus, tostarp attiecīgā akta saturu, izvirzīto motīvu būtību un akta adresātu vai citu personu, kuras šis akts skar tieši un individuāli, iespējamās intereses saņemt paskaidrojumus. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu precizēti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums, vai akta pamatojumā ir izpildītas EKL 253. panta prasības, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai šī panta formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas regulē attiecīgo jomu (iepriekš minētais spriedums lietā *Elf Aquitaine* /Komisija, 150. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 117 Turklāt attiecībā uz pārdošanas apjomu daļas, kas ir naudas soda pamatsummas noteikšanas pamatā, izvēli Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 21. punktā ir noteikts, ka “pārdošanas apjoma daļu nosaka limenī, kas nepārsniedz 30 % no visa pārdošanas apjoma”. Šo pamatnostādņu 22. punktā turklāt ir paredzēts, ka, “lai izlemtu, vai konkrētajā gadījumā pārdošanas apjoma daļai jāatrodas minētā diapazona sākumā vai beigās, Komisija ņem vērā vairākus faktorus, piemēram, pārkāpuma veidu, visu attiecīgo dalībnieku kopējo tirgus daļu, pārkāpuma izdarīšanas ģeogrāfisko teritoriju un to, vai pārkāpums jau ir īstenots vai vēl ne”. Šo pamatnostādņu 23. punktā ir precizēts, ka, “nosakot pārdošanas apjoma daļu [horizontāliem nolīgumiem par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas ierobežošanu, kuri parasti ir slepeni,] tai jāatrodas diapazona augšdaļā”.
- 118 Attiecībā uz preventīvās papildsummas noteikšanu Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 25. punktā ir paredzēts, ka, “neatkarīgi no tā, cik ilgi uzņēmums piedalījies pārkāpuma izdarīšanā, Komisija iekļauj pamatsummā summu, kas līdzvērtīga 15 % līdz 25 % no pārdošanas apjoma [...], lai aizkavētu uzņēmumus pat noslēgt horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu [...]. Lai izlemtu, kādu pārdošanas apjoma [pārdevumu vērtības] daļu piemērot katram konkrētajam gadījumam, Komisija ņem vērā dažādus faktorus, jo īpaši tos, kas minēti 22. punktā”.
- 119 Šajā lietā, runājot par pārdošanas apjomu daļu, kas ir naudas soda pamatsummas noteikšanas pamatā, Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 89. punktā atzinusi – ko *Ziegler* nav apstrīdējusi –, ka “Komisija ir pietiekami pamatojusi pārkāpuma kvalificēšanu par “sevišķi smagu”, un apstrīdētā sprieduma

87. punktā atgādinājusi EKL 253. pantā paredzētās prasības pamatojumam un minētā sprieduma 91. punktā norādījusi Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 19., 21. un 23. punkta saturu, pārsūdzētā sprieduma 93. punktā atzina:

“[...] jāatzīst, ka [apstrīdētā] lēmuma 543. apsvērumā Komisija šo [pārdošanas apjoma] daļu noteikusi līmenī, kas tikai nedaudz pārsniedz šī diapazona viduspunktu, proti, 17 % apjomā, savu izvēli pamatojot vienīgi ar pārkāpuma “sevišķi smago” raksturu. Tomēr Komisija nav sīkāk paskaidrojusi, kā pārkāpuma kvalificēšana par “sevišķi smagu” tai likusi šo daļu noteikt 17 % apjomā, un nevis līmenī, kas būtu ievērojami tuvāk “diapazona augšdaļai”. Šis pamatojums var būt pietiekams vienīgi situācijā, kad Komisija piemēro [pārdošanas apjoma] daļu, kas ir ļoti tuvu vissmagākajiem ierobežojumiem paredzētā diapazona zemākajai robežai, kas turklāt ir prasītājam ļoti labvēlīgi. Šādā gadījumā papildu pamatojums, kas pārsniedz pamatnostādnēs ietvertu pamatojumu, nav nepieciešams. Savukārt tad, ja Komisija būtu vēlējusies piemērot augstāku daļu, tai būtu bijis jāsniedz detalizētāks pamatojums.”

120 Attiecībā uz daļu, kas tiek ņemta vērā, nosakot preventīvo papildsummu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 94. punktā ir atzinusi, ka, “tā kā [...] [apstrīdētā] lēmuma 556. apsvērumā ir atsauce uz 542. apsvērumu un diapazona zemākā robeža ir tāda pati, iepriekš minētie apsvērumi attiecas arī uz iebildumiem par pamatojumu šīs summas noteikšanai”.

121 No šiem apstākļiem izriet, pirmkārt, ka Vispārējā tiesa atbilstoši šī sprieduma 115. punktā atgādinātajai judikatūrai ir konstatējusi, ka Komisijas apstrīdētajā lēmumā paustais pamatojums attiecībā uz pārdošanas apjomu daļu, kas izmantota naudas soda pamatsummas noteikšanai, ir skaidrs, viennozīmīgs un atbilstošs Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 21. un 23. punktā izklāstītajai metodei. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka minētajos 21. un 23. punktā Komisija ir norādījusi, ka tā parasti izmanto daļu līdz 30 % no pārdošanas apjomiem, tomēr tādu horizontālu nolīgumu par cenu noteikšanu un tirgus sadali – kas ir apstrīdētajā līgumā noteiktā aizliegtās vienošanās kvalifikācija, kuru *Ziegler* nav apstrīdējusi, – gadījumā šai daļai jāatrodas “diapazona augšdaļā”.

122 Otrkārt, tā kā daļa 17 % apjomā ir krietni zemāka par diapazona, kuru Komisija pamatnostādnēs minējusi attiecībā uz sevišķi smagiem konkurences pārkāpumiem, augšējo robežu, Vispārējā tiesa ir pareizi norādījusi, ka šāda apjoma daļa *Ziegler* ir ļoti labvēlīga. Tādējādi atbilstoši šī sprieduma 116. punktā atgādinātajai judikatūrai Vispārējā tiesa ir pamatoti uzskatījusi, ka *Ziegler* nebija intereses saņemt īpašu paskaidrojumu par šādas [pārdošanas apjomu] daļas izvēli un ka Komisijai tādēļ nebija pienākuma to īpaši pamatot apstrīdētajā lēmumā.

123 Treškārt, no pārsūdzētā sprieduma neizriet – un arī *Ziegler* to neapgalvo –, ka apstrīdētais lēmums būtu pieņemts īpašā kontekstā vai attiektos uz specifisku aizliegtu vienošanos, kurai papildus jau norādītajam būtu nepieciešams īpašs Komisijas pamatojums attiecībā uz naudas soda pamatsummas noteikšanai izmantotās pārdošanas apjomu daļas izvēli, kura neesamību Vispārējā tiesa varētu atzīt par pārkāpumu.

124 Ceturtkārt, runājot konkrēti par preventīvās papildsummas noteikšanai izmantoto pārdošanas apjomu daļu, ir jāatzīst, ka, pirmkārt, attiecīgā aizliegtā vienošanās ietilpst Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 25. punktā paredzēto pārkāpumu kategorijā, kuri ir paredzēti arī šo pamatnostādņu 23. punktā, un, otrkārt, 17 % apjomu daļa arī atrodas tuvāk minētajā 25. punktā paredzētā 15 %–25 % diapazona apakšējai robežai. Tādēļ Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 94. punktā ir pamatoti norādījusi uz naudas soda pamatsummas noteikšanai izmantotās pārdošanas apjomu daļas pamatojuma analīzi. Līdz ar to šī sprieduma 121.–123. punktā paustie apsvērumi attiecas arī uz Vispārējās tiesas veikto analīzi attiecībā uz Komisijas apstrīdētajā lēmumā norādīto minētās daļas izvēles pamatojumu.

125 Šādos apstākļos *Ziegler* iebildums par to, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi EKL 253. pantu, nevērsoties pret apstākli, ka apstrīdētajā lēmumā nav pamatojuma naudas soda pamatsummas un preventīvās papildsummas noteikšanai izmantoto pārdošanas apjomu daļu izvēlei, vai pat atbrīvojusi Komisiju no jebkāda pienākuma norādīt pamatojumu šai sakarā, ir jānoraida kā nepamatots.

- 126 Turklāt, attiecībā uz apgalvoto pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas paredzētas Hartas 47. pantā un ECPAK 6. pantā, pārkāpumu vispirms ir jānorāda, ka Hartas 47. pantā paredzētā aizsardzība Savienības tiesībās ir līdzvērtīga ECPAK 6. panta 1. punktā paredzētajai. Tāpēc ir jāatsaucas vienīgi uz šo pirmo minēto tiesību normu (šajā ziņā skat. 2011. gada 8. decembra spriedumu lietā C-386/10 P *Chalkor*/Komisija, Krājums, I-13085. lpp., 51. punkts).
- 127 Tā kā *Ziegler* uzskata, ka šajā lietā minēto Hartas normu ir pārkāpusi kā Komisija, tā arī Vispārējā tiesa, ir svarīgi atgādināt, ka, pirmkārt, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ļaut vienam lietas dalībniekam Tiesā pirmoreiz norādīt pamatu, ko tas nav norādījis Pirmās instances tiesā, nozīmētu ļaut tam vērsties Tiesā, kuras kompetence apelācijas tiesvedībā ir ierobežota, ar strīdu, kas ir plašāks nekā strīds, kurš iesniegts izskatīšanai Pirmās instances tiesā. Tādējādi, izskatot apelācijas sūdzību, Tiesas kompetencē vienīgi ir izvērtēt juridisko risinājumu, kas pirmajā instancē rasts attiecībā uz izskatītajiem pamatiem (2009. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-202/07 P *France Télécom*/Komisija, Krājums, I-2369. lpp, 60. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2012. gada 19. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-628/10 P un C-14/11 P *Alliance One International* un *Standard Commercial Tobacco*/Komisija un Komisija/*Alliance One International* u.c., 111. punkts).
- 128 Tiesvedībā pirmajā instancē *Ziegler* nav izvirzījusi nevienu argumentu, lai pierādītu, ka Komisija, pieņemot apstrīdēto lēmumu, būtu pārkāpusi *Ziegler* pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Tādēļ šis iebildums nav pieņemams.
- 129 Otrkārt, tā kā ar šo iebildumu *Ziegler* norāda, ka Vispārējā tiesa pati ir pārkāpusi šīs pamattiesības, ir jānorāda, ka *Ziegler* apgalvo, ka šis pārkāpums izriet no fakta, ka Vispārējā tiesa pretrunā Savienības tiesībām ir atbrīvojusi Komisiju no pienākuma norādīt pamatojumu, kurš tai ir, nosakot pārdošanas apjomu daļu, kas ir naudas soda pamatsummas un preventīvās papildsummas noteikšanas pamatā.
- 130 Tomēr jāatzīst, ka šis pamats ir balstīts uz kļūdainu pieņēmumu, jo – kā tas izriet no šī sprieduma 125. punkta – Vispārējā tiesa nav nekādi atbrīvojusi Komisiju no tās pienākuma norādīt pamatojumu. Tādēļ minētais iebildums ir tiktāl jānoraida kā nepamatots.
- 131 Tādēļ šī apelācijas sūdzības pamata pamatdaļa ir jānoraida kopumā.

ii) Par pakārtoto daļu

- 132 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka vienlīdzīgas attieksmes princips Hartas 20. un 21. pantā ir nostiprināts Savienības tiesību pamatprincips. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai šis princips noteic, ka līdzīgas situācijas nevar aplūkot atšķirīgi un dažādas situācijas nevar aplūkot vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatota (2010. gada 14. septembra spriedums lietā C-550/07 P *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija, Krājums, I-8301. lpp., 54. un 55. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 133 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka, attiecībā uz naudas soda summas noteikšanu piemērojot dažādas aprēķina metodes, nevar savstarpēji tikt diskriminēti uzņēmumi, kas ir bijuši EKL 81. panta 1. punktam pretēja nolīguma vai aizliegtas vienošanās dalībnieki (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Alliance One International* un *Standard Commercial Tobacco*/Komisija un Komisija/*Alliance One International* u.c., 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 134 Tomēr tiesa ir atkārtoti atzinusi, ka iepriekšējā Komisijas lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā juridisks pamats naudas sodu noteikšanai konkurences jomā un ka lēmumiem citās lietās saistībā ar diskriminācijas pastāvēšanu ir vienīgi norādošs raksturs (2006. gada 21. septembra spriedums lietā C-167/04 P *JCB Service*/Komisija, Krājums, I-8935. lpp., 205. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Erste Group Bank* u.c./Komisija, 233. punkts).

- 135 Šajā lietā *Ziegler* katrā ziņā nepārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav nosodījusi vienlīdzīgas attieksmes pārkāpuma principa pārkāpumu, kad Komisija attiecībā uz *Ziegler* naudas soda pamatsummas un preventīvās papildsummas noteikšanas nolūkiem ir izmantojusi pārdošanas apjomu daļu 17 % apmērā, tai pat laikā attiecībā uz kādu citu šajā pašā aizliegtajā vienošanās iesaistītu uzņēmumu, kura darbības bija pielīdzināmas tās darbībām, izmantojot 15 % pārdošanas apjomu. Tieši pretēji, *Ziegler* apgalvoja, ka Vispārējā tiesa minēto pārkāpumu ir izdarījusi, apstrīdētā sprieduma 93. punktā netieši uzskatot, ka situācijas, kad naudas sods ir aprēķināts, izmantojot pārdošanas apjomu daļu 17 % apmērā, ir pielīdzināmas situācijām, kad aprēķins ticis veikts, pamatojoties uz pārdošanas apjomu daļu 15 % apmērā.
- 136 Jāatzīst, ka, pirmkārt, minētajā 93. punktā nav atrodams neviens secinājums, kas ko tādu apliecinātu. Otrkārt, katrā ziņā ņemot vērā iepriekš 134. punktā atgādināto judikatūru, teorētisks salīdzinājums ar Komisijas iespējamo praksi nākotnē nav mazākajā mērā attiecināms uz jautājumu par diskriminācijas esamību.
- 137 No tā izriet, ka iebildums par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ir jānoraida.
- 138 Otrkārt, attiecībā uz apgalvoto Vispārējās tiesas izdarīto pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, kad tā apstrīdētā sprieduma 94. punktā Komisijai ir lāvusi izmantot pārdošanas apjomu daļu 17 % apmērā, nosakot preventīvo papildsummu, to pamatojot vienīgi ar pārkāpuma sevišķi smago raksturu, kaut Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 25. punktā ir noteikts, ka ar pārkāpuma raksturu vien nav pietiekami izmantojamās daļas noteikšanai, ir jāatgādina, ka, pirmkārt, šī sprieduma 124. un 125. punktā jau tika konstatēts, ka pārsūdzētā sprieduma 94. punktā nav pārkāpts EKL 253. pants, kā to apgalvojusi *Ziegler* šī pamata pamatdaļā.
- 139 Otrkārt, pretēji *Ziegler* apgalvotajam Vispārējai tiesai savs lēmums par Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 25. punktu nebija jāpamato papildus. Attiecībā uz diapazona robežās ietilpstošo procentuālo daļu, kura būtu jāizmanto, minētajā punktā, protams, ir noteikts, ka, “lai izlemtu, kādu pārdošanas apjoma daļu piemērot katram konkrētajam gadījumam, Komisija ņem vērā dažādus faktorus, jo īpaši tos, kas minēti [šo pamatnostādņu] 22. punktā”. Katrā ziņā starp šiem faktoriem ir arī attiecīgā pārkāpuma raksturs.
- 140 Turklāt, kā secinājumu 129. punktā norādījusi arī ģenerālvokāte, no minētā 22. punkta, lasot to kopā ar 25. punktu, izriet, ka tas ir tikai vispārīgs izteikums, no kā nevar secināt, ka, pirmkārt, Komisijai katrā konkrētajā gadījumā obligāti ir jāpamatojas uz visiem šiem faktoriem un detalizēti jāpamato saistībā ar katru no tiem izmantoto pārdošanas apjoma daļu un, otrkārt, ka Vispārējai tiesai tādēļ ir obligāti jākonstatē, ka Komisijas izvirzītais pamatojums nav pietiekams, ja tā savu lēmumu nav pamatojusi attiecībā uz katru no 22. punktā minētajiem faktoriem.
- 141 Šādos apstākļos un ņemot vērā šī sprieduma 81. un 82. punktā atgādināto judikatūru, jāatzīst, ka Vispārējā tiesa ir juridiski pietiekami pamatojusi pārsūdzētā sprieduma 94. punktā atzīto.
- 142 Turklāt fakts, ka *Ziegler* uzskata, ka Vispārējās tiesas nostāja ir kļūdaina pēc būtības, nenozīmē, ka pārsūdzētais spriedums nav pamatots. Atbilstoši šī sprieduma 114. punktā atgādinātajai judikatūrai pienākums norādīt pamatojumu ir jānošķir no jautājuma par tā pamatotību.
- 143 Iebildums saistībā ar pārsūdzētā sprieduma nepietiekamu pamatojumu tādēļ ir jānoraida kā nepamatots, kā arī līdz ar to ir jānoraida pakārtotā daļa kopumā.
- 144 Tā kā neviens no *Ziegler* šī pamata atbalstam izvirzītajiem iebildumiem nav pieņemams, apelācijas sūdzības otrais pamats ir jānoraida kopumā.

C – Par trešo pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un labas pārvaldības principa pārkāpumu, noraidot iebildumu par Komisijas objektīvās objektivitātes neesamību

1. Lietas dalībnieku argumenti

- ¹⁴⁵ Ziegler apgalvo, ka, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 103.–107. punktā nav norādīts pamatojums, jo Vispārējā tiesa nav pamatojusi, kādēļ tā noraidījusi iebildumu par Komisijas objektīvās objektivitātes neesamību. Pamatojums, ko Vispārējā tiesa ietvērusi pārsūdzētā sprieduma 104.–106. punktā, ir par subjektīvo objektivitāti, un tādējādi šie abi jēdzieni ir sajaukti. Objektīvā objektivitāte attiecas uz laiku pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas un tie galvenokārt ir ar to nesaistīti elementi, kuriem nav tajā jāatspoguļojas. Pārbaude bija jāveic, atbildot uz jautājumu, vai, neatkarīgi no Komisijas rīcības noteikti pārbaudāmi fakti pieļauj šaubas par tās objektivitāti.
- ¹⁴⁶ Ziegler uzskata, ka, otrkārt, apstrīdētajā lēmumā nav objektīvās objektivitātes un ka tādējādi, noraidot minēto pamatu, Vispārējā tiesa nav ievērojusi tās tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas nostiprinātas Hartas 47. pantā un ECPAK 6. pantā, kā arī tās tiesības uz labu pārvaldību, kas paredzētas Hartas 41. pantā. Pirmkārt, šīs normas Komisijai rada objektīvās objektivitātes pienākumu, pat ja tā nebūtu uzskatāma par tiesu minēto 47. un 6. panta izpratnē. Komisijai šis katrā ziņā izrietēja no Hartas 41. pantā paredzētā labas pārvaldības principa. Otrkārt, minētā objektīvās objektivitātes prasība šajā lietā neesot izpildīta. Ziegler inkriminētais pārkāpums skāra Komisiju gan tādējādi, ka tā bija viena no tajā cietušajiem, gan tādēļ, ka Komisijas ierēdņi tajā bija iesaistīti, jo tie pieprasīja viltus tāmes. Atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas paustajam pārkāpuma upuri nevar to tiesāt.
- ¹⁴⁷ Komisija uzskata, ka šis pamats nav pamatots. Tā uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojumam Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra par subjektīvo objektivitāti nav piemērojama, jo Komisija nav pielīdzināma tiesai. Turklāt apstāklis, ka Komisija vai kāda cita Savienības iestāde ir starp cietušajiem no karteļa, pats par sevi nav pamats apšaubīt tās veiktās izmeklēšanas objektivitāti. Šajā lietā nav skartas nevienas no Ziegler tiesībām uz aizstāvību. Šajā gadījumā Vispārējā tiesa pamatoti esot ņēmusi vērā faktu, ka Ziegler savam apgalvojumam nav varējusi izvirzīt nevienu konkrētu pierādījumu. Tādēļ tā šo argumentu noraidīšanu ir pamatojusi pareizi.
- ¹⁴⁸ Attiecībā uz pamattiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu un labas pārvaldības principu Komisija atgādina, ka tā nav uzskatāma par tiesu Hartas 47. panta un ECPAK 6. panta izpratnē. Tā tomēr piekrīt, ka tai īpaši administratīvajā izmeklēšanā labas pārvaldības principa ietvaros ir saistošs objektivitātes princips, bet tā uzskata, ka šajā lietā objektīvās objektivitātes pienākumu tā ir izpildījusi.

2. Tiesas vērtējums

- ¹⁴⁹ Pirmkārt, attiecībā uz apgalvoto pārsūdzētā sprieduma pamatojuma neesamību ir jāuzsver, ka, pirmkārt, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, kas atgādināta šī sprieduma 81. un 82. punktā, Vispārējās tiesas pienākums norādīt pamatojumu neparedz, ka tai būtu izsmeloši un pēc kārtas jāizklāsta visi lietas dalībnieku izvirzītie argumenti. Tādējādi Vispārējās tiesas pamatojums var būt netiešs ar nosacījumu, ka lietas dalībnieki no tā var secināt iemeslus, kuru dēļ Vispārējā tiesa ir noraidījusi to argumentus un ka Tiesas rīcībā ir pietiekams apjoms elementu pārbaudes veikšanai. Otrkārt, ņemot vērā pastāvīgo judikatūru, kas minēta šī sprieduma 114. punktā, pienākums norādīt pamatojumu ir jānošķir no pamatojuma pamatotības jautājuma.
- ¹⁵⁰ Šajā lietā pārsūdzētā sprieduma 104. punktā Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka “apgalvotais Komisijas objektivitātes trūkums nav tiesību uz aizstāvību pārkāpums, kas var likt atcelt apstrīdēto [lēmumu], bet [...] aplūkojams saistībā ar pierādīšanas līdzekļu vai lēmuma pamatojuma vērtējuma ietvaros veikto pārbaudi”. Minētā sprieduma 105. punktā tā ir secinājusi, ka minētais pamats kā atcelšanas pamats nav efektīvs.

- 151 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 106. punktā tā papildus ir atzinusi, ka šis pamats ir “arī nepamatots” tādēļ, ka, pirmkārt, “[Ziegler] minētie faktori nav tādi, kas pierādītu Komisijas vai kāda no tās darbiniekiem aizspriedumus, k[uri] it kā atspoguļojoties [apstrīdētajā] lēmumā” – tūlīt pēc tam izvērtējot šo faktoru izšķirošā rakstura neesamību –, un, otrkārt, ka *Ziegler* cita starpā tiesas sēdē izvirzītie argumenti “nav tādi, kas varētu pamatot tās apgalvojumu, ka Komisija, izmeklējot lietu, esot bijusi neobjektīva”. Šajā ziņā tā it īpaši ir norādījusi, ka “[Ziegler] nav pierādījusi, kādā veidā noteiktiem darbiniekiem pārmestā rīcība, pieņemot, ka tā būtu pierādīta, būtu varējusi aizskart tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu”.
- 152 Tādējādi, kaut arī Vispārējā tiesa minētajos punktos gan nav skaidri nošķīrusi objektivās objektivitātes un subjektivās objektivitātes jēdzienus, tā tomēr ir skaidri norādījusi iemeslu, kādēļ tā uzskata, ka *Ziegler* izvirzītais pamats nav pieņemams, un tādējādi juridiski pietiekami ir atbildējusi uz šīs sabiedrības iesniegtajiem argumentiem un devusi Tiesai iespēju īstenot pārbaudi atbilstoši šī sprieduma 149. punktā minētajai judikatūrai. Jautājums, vai Vispārējās tiesas argumentācija tam, ka tā objektīvajai objektivitātei piemēro tādas pašas prasības kā subjektīvajai objektivitātei, ir pareiza, ir jautājums par lietas būtību, kurš neatkarīgi no tā pamatotības pārsūdzēto spriedumu nevar padarīt par nepamatu, kā tas izklāstīts šī sprieduma 114. punktā minētajā judikatūrā.
- 153 No iepriekš minētā izriet, ka šī apelācijas pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.
- 154 Otrkārt, runājot par apgalvoto pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un labas pārvaldības principa pārkāpumu, ir jāatgādina, ka, kaut arī Komisija nav uzskatāma par “tiesu” ECPAK 6. panta izpratnē (šajā ziņā skat. 1980. gada 29. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no 209/78 līdz 215/78 un 218/78 *van Landewyck* u.c./Komisija, *Recueil*, 3125. lpp., 81. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, 7. punkts), tai administratīvās procedūras ietvaros tomēr ir jāievēro Savienības pamattiesības, starp kurām ietilpst tiesības uz labu pārvaldību, kas nostiprinātas Hartas 41. pantā. Konkrētāk, tieši šī norma, un nevis Hartas 47. pants, reglamentē administratīvo procesu, kurā Komisija izskata konkurences tiesību pārkāpumus (šajā ziņā skat. 2011. gada 25. oktobra spriedumus lietā C-109/10 P *Solvay*/Komisija, Krājums, I-10329. lpp., 53. punkts, un lietā C-110/10 P *Solvay*/Komisija, Krājums, I-10439. lpp., 48. punkts).
- 155 Saskaņā ar Hartas 41. pantu ikvienai personai tostarp ir tiesības uz objektīvu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs. Šī objektivitātes prasība ietver, pirmkārt, objektīvo objektivitāti tādā nozīmē, ka nevienam ieinteresētās struktūras darbiniekam, kas atbildīgs par lietu, nedrīkst pastāvēt aizspriedumi vai personīgs pieņēmums, un objektīvo objektivitāti, atbilstoši kurai attiecīgajai iestādei ir jāsniedz pietiekamas garantijas, lai varētu izslēgt jebkādas leģitimas šaubas par tās neitralitāti (skat. pēc analogijas 2008. gada 1. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-341/06 P un C-342/06 P *Chronopost* un *La Poste/UFEX* u.c., Krājums, I-4777. lpp., 54. punkts, kā arī 2009. gada 19. februāra spriedumu lietā C-308/07 P *Gorostiaga Atxalandabaso*/Parlaments, Krājums, I-1059. lpp., 46. punkts).
- 156 Šīs daļas priekšmets ir vienīgi objektivās objektivitātes jēdziens. *Ziegler* būtībā uzskata, ka Vispārējā tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, nevarēja atzīt, ka Komisijai šajā lietā nav trūcis objektivās objektivitātes, ņemot vērā, ka Komisija pati sevi uzskatīja par cietušo no attiecīgās aizliegtās vienošanās un ka Komisijas ierēdņi bija pieprasījuši viltus tāmes.
- 157 Pirmkārt, ir jānorāda – tikai tas vien, ka Komisija izmeklē aizliegtu vienošanos, kas kaitējusi Savienības finanšu interesēm, un par to piemērojusi sodu, nenozīmē, ka tai trūktu objektivās objektivitātes. Citādi tikai iespēja vien, ka Komisija vai kāda cita Savienības iestāde būtu bijusi EKL 81. pantā paredzēto pret konkurenci vērsto darbību upuris, kā secinājumu 149. punktā norādījusi ģenerālvokāte, liegtu tai īstenot savu kompetenci izmeklēt šādas darbības, kas nav pieņemami. Šajā ziņā īpaši ir jāuzsver, ka atbilstoši EKL 85. pantam, tagadējam LESD 105. pantam, viens no Komisijai līgumos paredzētajiem uzdevumiem tieši ir uzraudzīt EKL 81. un 82. pantā noteikto principu piemērošanu.

- 158 Otrkārt, apstāklis, ka Komisijas dienesti, kas ir atbildīgi par Savienības konkurences tiesību pārkāpumu izmeklēšanu, un dienesti, kas ir atbildīgi par šīs iestādes ierēdņu un darbinieki pārcelšanos, ietilpst vienā organizatoriskajā struktūrā, kā tāds neapdraud šīs iestādes objektīvo objektivitāti, jo minētie dienesti noteikti ir daļa no struktūras, kurā tie ietilpst (skat. pēc analogijas 2012. gada 6. novembra spriedumu lietā C-199/11 *Otis* u.c., 64. punkts).
- 159 Treškārt, Tiesa jau ir atzinusi, ka Komisijas lēmumiem var piemērot Savienības tiesas pārbaudi un ka Savienības tiesībās ir noteikta Komisijas lēmumu, īpaši saistībā ar EKL 81. panta piemērošanu, pārbaude tiesā, kas sniedz visas Hartas 47. pantā paredzētās garantijas (iepriekš minētais spriedums lietā *Otis* u.c., 56. punkts). Tādēļ Komisija katrā ziņā nav uzskatāma pārkāpuma upuri un reizē tā soģi.
- 160 Ņemot vērā šos apsvērumus, Vispārējā tiesa ir pamatoti uzskatījusi, ka Komisija ir izpildījusi savu objektivitātes pienākumu. Tādējādi tā, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, ir noraidījusi *Ziegler* izvirzīto pamatu saistībā ar tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un labas pārvaldības principa pārkāpumu.
- 161 Turklāt atbilstoši šī sprieduma 75. punktā atgādinātajai judikatūrai vienīgi Vispārējā tiesa var izvērtēt, kāda nozīme ir piešķirama tai iesniegtajiem apsvērumiem, ja vien nav runas par šo apsvērumu sagrozīšanu. Tādēļ, ciktāl ar šo pamata daļu *Ziegler* apšauba Vispārējās tiesas vērtējumu par apsvērumiem, ko *Ziegler* tai bija iesniegusi izvirzītā pamata pamatojumam, un nenorāda, ka tie būtu tikuši sagrozīti, šie argumenti ir jānoraida kā nepieņemami.
- 162 No tā izriet, ka *Ziegler* apelācijas sūdzības trešā pamata otrā daļa ir daļēji nepamatota un daļēji nepieņemama un tādēļ tā ir jānoraida, kā arī līdz ar to ir jānoraida viss trešais pamats kopumā.

D – Par ceturto pamatu, kas saistīts ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, vērtējot naudas sodu samazinājumu piemērošanu

1. Lietas dalībnieku argumenti

- 163 *Ziegler* apgalvo, ka, pārsūdzētā sprieduma 167. punktā konstatējuma, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu attiecībā uz tās maksātpēju, Vispārējā tiesa, nepārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu, nevarēja atzīt, ka Komisija kādam citam aizliegtās vienošanās dalībniekam drikstēja piemērot sākotnējās naudas soda summas samazinājumu par 70 %, pamatojoties uz Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 37. punktu, tomēr neparedzot *Ziegler* uzliktā naudas soda samazināšanu uz šī paša pamata. Tādēļ, uzskatot, ka – gluži kā otrs minētais uzņēmums – *Ziegler* arī nebija maksātpējīga, ko bija konstatējusi Vispārējā tiesa, tā uzskata, ka tai bija tiesības uz to, ka tās konkrētā situācija tiktu vērtēta atbilstoši minētajam 37. punktam.
- 164 Komisija neesot norādījusi minētās atšķirīgās attieksmes pamatojumu, ko Vispārējā tiesa ietvērusi pārsūdzētā sprieduma 171. punktā un kas saistīts ar 10 % no kopējā apgrozījuma robežvērtību. Turklāt tas esot pretrunā Vispārējās tiesas pamatojumam, ka vienīgi uz apgrozījumu balstīts vērtējums neietver konkrētā uzņēmuma situāciju un tādēļ ar to vien nepietiek, lai pieņemtu lēmumu par naudas soda samazināšanu. Ņemot vērā šos elementus, pārsūdzētais spriedums būtu jāatceļ, gluži kā apstrīdētā lēmuma 2. pants. Katrā ziņā *Ziegler* uzliktā naudas soda apmērs būtu būtiski jāsamazina.
- 165 Komisija atbild, ka šis pamats ir jānoraida. Pirmkārt, piemērojot Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 35. punktu, vienlīdzīgas attieksmes princips esot ticis ievērots. Šajā ziņā tā it īpaši uzsver, ka visi lūgumi piemērot minēto 35. punktu ir tikuši noraidīti īpaša sociālā un ekonomiskā konteksta neesamības dēļ. Otrkārt, minēto pamatnostādņu 37. punkts attiecas uz absolūtu ārkārtas situāciju. Otrs minētais uzņēmums *Ziegler* neatklājamu, bet Vispārējai tiesai zināmu iemeslu dēļ bija īpašā situācijā. Apstāklis, ka Vispārējā tiesa par atšķirībām naudas sodu apmēros skaidri ir norādījusi vienīgi uz kopējā apgrozījuma proporcijām, ir izskaidrojama ar attiecīgās informācijas augsto

konfidencialitāti attiecībā pret *Ziegler*. Šī proporcija turklāt ir piemērota, lai novērtētu, vai naudas sods attiecīgā gadījumā ir drauds uzņēmuma dzīvotspējai, un katrā ziņā šī atšķirīgā proporcija esot atbilstoša, lai secinātu, ka šī otra uzņēmuma un *Ziegler* situācijas nav pielīdzināmas, īpaši jau tādēļ, ka *Ziegler* nav lūgusi tai piemērot minētā 37. punkta noteikumus.

2. Tiesas vērtējums

- 166 Atbilstoši šī sprieduma 132. punktā atgādinātajai judikatūrai vienlīdzīgas attieksmes princips it īpaši paredz, ka līdzīgas situācijas nedrīkst risināt dažādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota.
- 167 Vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums atšķirīgas attieksmes piemērošanas dēļ tādējādi prezumē, ka attiecīgās situācijas ir salīdzināmas visos tām raksturīgajos aspektos. Atšķirīgas situācijas raksturojošie elementi un to salīdzināmais raksturs tostarp ir jānosaka un jānovērtē, ņemot vērā Savienības tiesību akta, ar ko ievieš šo atšķirību, mērķi un priekšmetu. Turklāt ir jāņem vērā tās nozares principi un mērķi, uz kuru attiecas šis akts (2008. gada 16. decembra spriedums lietā C-127/07 *Arcelor Atlantique* un *Lorraine* u.c., Krājums, I-9895. lpp., 25. un 26. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 168 Šajā lietā, pārsūdzētā sprieduma 165. punktā atgādinājusi, ka Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 35. punktā paredzētais naudas soda samazinājums, papildus lūgumam to darīt, vēl ir arī atkarīgs no diviem kumulatīviem nosacījumiem, proti, jāpastāv, pirmkārt, nepārvarāmām grūtībām samaksāt naudas sodu un, otrkārt, konkrētam sociālam un ekonomiskam kontekstam, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 167. punktā galu galā nolēma, ka “vienkāršs naudas soda procentuālās izteiksmes attiecībā pret uzņēmuma apgrozījumu pasaulē aprēķins pats par sevi nevar būt pamats secinājumam, ka šis naudas sods nav tāds, kas neatgriezeniski apdraudētu šī uzņēmuma ekonomisko dzīvotspēju. Ja tas tā būtu, varētu norādīt konkrētas robežvērtības [...] Pamatnostādņu [naudas soda aprēķināšanai] 35. punkta piemērošanai”.
- 169 No tā šajā pašā punktā tā secināja, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir nepamatoti atzinusi, ka nav izpildīts pirmais minētā 35. punkta piemērošanas nosacījums, proti, nepārvaramas grūtības samaksāt naudas sodu.
- 170 Tomēr, pirmkārt, kaut arī Vispārējā tiesa šādi norādīja, ka Komisija nav juridiski pietiekami pierādījusi, kādēļ tā ir uzskatījusi, ka naudas sods, ko tā bija iecerējusi piemērot *Ziegler*, neatgriezeniski neapdraudēs tās ekonomisko dzīvotspēju, tā tomēr nav apstrīdējusi, ka *Ziegler* tiešām bija maksātnespējīga. Tā tikai norādīja, ka Komisija nav pierādījusi pretējo. Tādēļ jāatzīst, ka *Ziegler* argumenti vismaz daļēji ir balstīti uz nepareizu pieņēmumu un ka līdz ar to apgalvotais pamatojuma pretrunīgums nav pierādīts.
- 171 Otrkārt, protams, atbilstoši Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 35. punktam “ārkārtas gadījumos Komisija pēc pieprasījuma var ņemt vērā uzņēmuma maksātnespēju konkrētā sociālajā un ekonomiskajā kontekstā”. Katrā ziņā šo pamatnostādņu 37. punktā ir noteikts, ka, “lai gan šis pamatnostādnes sniedz vispārēju metodiku naudas soda noteikšanai, konkrētie lietas apstākļi vai vajadzība panākt preventīvu iedarbību var attaisnot Komisijas novirzīšanos no šīs metodikas vai no 21. punktā minētajiem ierobežojumiem”. No tā izriet, ka, atšķirībā no pamatnostādņu 35. punkta, to 37. punkts ir piemērojams neatkarīgi no attiecīgā uzņēmuma maksātspējas.
- 172 Tādēļ, pat pieņemot, ka Vispārējā tiesa būtu atzinusi, ka *Ziegler* bija samazināta maksātspēja minētā 35. punkta izpratnē, ar šo apstākli vien nepietiktu, lai tās situāciju varētu pielīdzināt otra attiecīgā uzņēmuma situācijai saistībā ar minēto 37. punktu.

- ¹⁷³ Tomēr ir jānorāda, ka minētais 37. punkts neizslēdz, ka uzņēmuma maksātnespēja var tikt ņemta vērā, lemjot par tā piemērošanu. Tomēr, pirmkārt, lai piešķirtu lietderīgu iedarbību kā Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 35. punktam, tā arī to 37. punktam, ir nepieciešams, lai to piemērošanas nosacījumi būtu atšķirīgi. Tādēļ maksātnespēja vai samazināta maksātspēja minētā 35. punkta izpratnē pati par sevi katrā ziņā nav uzskatāma par pietiekamu iemeslu minēto pamatnostādņu 37. punkta piemērošanai.
- ¹⁷⁴ Otrkārt, tā kā maksātnespēja vai samazināta maksātspēja var būt attiecināmas uz minēto 37. punktu, Vispārējā tiesa, lai novērtētu, vai Komisija ir ievērojusi vienlīdzīgu attieksmi attiecībā pret *Ziegler* un otru iesaistīto uzņēmumu, juridiski pamatoti pārsūdzētā sprieduma 171. punktā salīdzināja to situācijas no katram uzņēmumam paredzētā naudas soda relatīvās vērtības aspekta saistībā ar šo uzņēmumu apgrozījumiem un no tā secināja, ka, ņemot vērā ievērojamo atšķirību starp šīm relatīvajām vērtībām, vienlīdzīgas attieksmes princips nav ticis pārkāpts.
- ¹⁷⁵ No iepriekš izklāstītā izriet, ka apelācijas sūdzības ceturtais pamats ir jānoraida kopumā, tostarp attiecībā uz lūgumu samazināt naudas sodu.
- ¹⁷⁶ Tā kā neviens no apelācijas pamatiem nav pieņemams, tā ir jānoraida pilnībā.

VI – Par tiesāšanās izdevumiem

- ¹⁷⁷ Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kurš saskaņā ar tā 184. panta 1. punktu ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā *Ziegler* spriedums ir nelabvēlīgs un Komisija ir prasījusi piespriest šai sabiedrībai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tad tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) **apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) ***Ziegler SA* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]